

SIDONIA DRĂGUȘANU

VALSUL

Comedie dramatică

PERSONAJELE

- BARBATUL ÎN GRI — vîrstă incertă
FLORENȚA — o tînă ră fată dintr-un orășel de provincie —
18 ani
FLORENȚA — la 21 de ani
FLORENȚA — la 26 de ani
FLORENȚA — la 34—35 de ani
FLORENȚA — la 48 de ani
UN TINĂR CU OCHELARI — 23 de ani ; mai tîrziu
PROFESORUL DE DESEN ȘI CALIGRAFIE — 26 de ani ;
mai tîrziu
ACELAȘI — la 31—32 de ani ; mai tîrziu
ACELAȘI — la 39 de ani
ACELAȘI — la 53 de ani
UN OFIȚER ÎNTR-O SEARĂ, LA UN BAL — 25 de ani ;
mai tîrziu
DAN POMPILIAN — 55 de ani
NEGUSTORUL AMBULANT — 35 de ani
SUCIU — farmacist — 43—45 de ani
PAUL ȚUNDREA — inginer — 32 de ani
MARA ZLĂTESCU — casnică — 34—35 de ani
VOIGULESCU — funcționar — 60—61 de ani
PICKI ZLĂTESCU — funcționar — 50 de ani
COCA — mică funcționară — 35 de ani
DINA TUNDREA — inginer — 37—38 de ani
O FATĂ LA BAL — 18—20 de ani
A DOUA FATĂ LA BAL — 18—20 de ani
DOI TINERI LA BAL

Pauza de antract va fi decisă, după necesitate, de regizo

O cameră spațioasă — sufragerie veche, bătrânească. O masă mare, la mijloc; scaune de jur-împrejur. Bufet, servanță etc. Pe masă o glastră cu trandafiri. Două fotolii. O pianină veche. O oglindă în ramă de bronz.

Pe peretele din fund un tablou în ulei, înfățișând un chipeș și tânăr ofițer.

La vedere, o fotografie mare — o mireasă și mirele ei, amândoi în picioare; o a doua fotografie — bustul unui bărbat gras: fălci puternice, vîrstă mijlocie.

O ușă la stînga, alta la dreapta.

La ridicarea cortinei: bărbatul în gri, într-un fotoliu, citește ziarul.

Trec cîteva secunde. Se aude gongul anunțînd începerea piesei.

BĂRBATUL ÎN GRI (continuă să citească; sunetul gongului se repetă; Bărbatul tresare, ca și cînd abia atunci ar fi auzit sunetul; se ridică, vine în mijlocul scenei; gongul continuă; Bărbatul întoarce capul spre culise): **Am auzit! Am auzit!** (Gongul se oprește.) **Doamnelor... Domnilor... Iertați-mi mica întîrziere. Citeam cu foarte multă atenție un articol despre efectele dezastruoase ale zgomotului asupra sistemului nostru nervos. Se pare că trăim într-un univers intoxicat de zgomot. Se pare că fiecare dintre noi are în ei toxinele tuturor zgomotelor. Se pare că nu ne mai putem auzi glasul inimii. Și uneori — al amintirilor. Se pare că însăși tăcerea parțială este un zgomot de mult asimilat și amplificat pînă la tăcerea absolută, ceea ce explică și surzenia noastră virtuală. Slavă Domnului!** (Pauză.) **Se pare că nu există zgomote benigne. Se pare că nu există, de fapt, nicieri tăcere, liniște... Nici dincolo de noi — de lumea asta!** (Pauză.) **Voi continua lectura, după ce mă voi achita de sarcina... Nu-mi place cuvîntul. După ce mă voi achita de misiunea... Poate e prea mult spus. Mai exact, de rolul care mi s-a încredințat. Sînt bărbatul în gri. Vîrstă incertă. Culoare neutră. Ar trebui să trec neobservat; voi face tot posibilul. Trebuie totuși să vă spun cîteva cuvinte în legătură cu... În orice caz, nu cu persoana mea. Nu știu despre mine nimic. Nu am o biografie. Vă**

rog să mă scuzați: e o lipsă penibilă. Am numai un costum gri. Și datorită de a vă informa, de exemplu, că ușa din stînga răspunde într-un culoar, prin care se ajunge în bucătăria acestui apartament. Trebuie să mă credeți pe cuvînt, nu vă pot invita pe toți — și mai ales deodată! — să vizitați apartamentul. Ușa din dreapta comunică cu vestibulul, la capătul căruia se află o altă ușă. Prevăzută cu o sonerie. Sunați cu încredere, și intrați în apartament. Dar, vă rog, nu acum. Și nu toți deodată. Despre ferestre nu trebuie să vorbesc. Ferestrele vorbesc singure. E un proverb spaniol sau turc, sau ad-hoc — n-are importanță. Cred că ați remarcat: încăperea în care mă găsesc este, după toate aparențele, o sufragerie. Destul de veche, dar cuviincioasă și, în orice caz, bine întreținută. Meritul stăpînei. Este o bună gospodină, într-adevăr. La această masă ea servește zilnic dejunul, pregătît gospodărește, celor patru abonați ai ei, patru bărbați, care contra unei sume relativ convenabile, găsesc aici... Vă asigur, e o pensiune la care se mîncă bine. În plus, doamna este o ființă agreabilă. Oricît vi s-ar părea de curios, a fost și ea odată, foarte tînără. Oamenii tineri rîd adesea de cei bătrîni. Au un fel de milă, în cel mai bun caz și în orice caz, amestecată cu mult dispreț. Dacă bătrînețea ar mai avea dinți să rîdă cu gura pînă la urechi, și dacă ar mai avea puterea să disprețuiască — da,

da ! se pierde și puterea asta ! — ar trebui să spună : noi am fost ca voi, asta e sigur ! Dar nu e deloc sigur că voi veți fi ca noi ! (Pauză ; se duce în fața tabloului în ulei.) Era locotenent. Sînt treizeci de ani de atunci. Ce-o fi devenit ? ! (Pauză.) Dar ce poate fi mai banal ? O fată, într-un orașel de provincie, face cunoștință la un bal — la primul ei bal — cu un ofițer. Subiect pentru o parodie. Vă rog să rideți. (Pauză)... Și totuși un fapt atît de banal, ridicol de banal, poate pune stăpînire pe o viață. N-am înțeles niciodată de ce viața face uneori glume atît de sinistre. De foarte prost gust. (Tresare.) Trebuie să mă întrec. Aud pași. Sînt pașii ei. (Își reia locul în fotoliu. Și ziarul, răsfoindu-l.) Să nu vă surprindă dacă Doamna — stăpîna casei — va trece pe lîngă mine fără să mă vadă. Sînt vizibil numai pentru cine vreau eu. E o proprietate a mea — nu chiar cu totul particulară... (Citește mai departe.)

(Pe ușa din stînga intră Florența — 48 de ani. E îmbrăcată și pieptănată îngrijit, cu cochetărie chiar. Are chipul unei femei care a uitat de mult să mai ridă. Dar nu e nici aspră, nici rigidă. Se îndreaptă spre bufet. Trage un sertar ; scoate o față de masă. O așterne.)

BĂRBATUL ÎN GRI (se uită la ceasul-brățară) : E ora douăsprezece și jumătate. Pentru doi dintre abonații acestei mici pensiuni, dejunul este evenimentul cel mai important al zilei. Cu timpul, în general, mîncarea devine cel mai important lucru. Pentru bărbați — mai ales. Și mai ales la o anumită vîrstă.

(Florența pune tacîmurile pe masă, farfuriile, apoi iese tot prin ușa din stînga.)

BĂRBATUL ÎN GRI (se ridică din fotoliu. Stringe ziarul. Il viră în buzunar) : Deci, s-au cunoscut la un bal, într-un orașel de provincie. Ea era fiica unor oameni modeste. Tatăl ei, mic slujbaş la primărie — de o viață întreagă. O viață mărunță, economii mărunte, zi de zi. Tatăl poartă același costum de haine, an de an. Mama același capot. Dar fata trebuie să fie îmbrăcată frumos cînd iese la plimbare. Fata trebuie să aibă și pian. Miine, poimîine o să se mărite. Mama stă zile și nopți la mașina de cusut. Fata brodează. Într-o zi constată : a făcut două sute de butoniere ! Ziua nu se mai măsoară în ore, minute, secunde. Cîte butoniere într-o zi ? Zece ? Douăzeci ? Și zilele trec. Și butonierele se înmulțesc. Nimic altceva nu se mai întîmplă. Dar, într-o seară vine marele eveniment din viața ei : primul bal. Ianuarie 1938 ! (Se aude orchestra. Un tanguou : „Adios muchachos.“ Se stinge lumina pe scenă. Se aprinde un candelabru în avanscenă. Din stînga, intră o tînără fată : Florența la 18 ani. Frumoasă,

blondă, suavă. Poartă o vaporoză rochie de bal — albă. În urma ei, un tînăr cu ochelari, slab, sfrijit, stîngaci, nefericit. Ea caută febril cu privirea — pe cineva. Muzica în surdină.)

TINĂRUL CU OCHELARI : Domnișoară, domnișoară, vă rog din inimă. Din inimă, vă rog. (Alcargă după ea.) O clipă numai. **FLORENȚA** (se oprește) : Ce dorești ? Nici aici nu scap de dumneata ? Văd că mă urmărești pas cu pas.

TINĂRUL CU OCHELARI : Da, domnișoară : pas cu pas. Plutești ca o lebădă pe lac. (Recită.) „Trece lebăda pe lac... Apele deodată tac... Mingîiate ca de-o mină...” Eu am scris versurile astea, pentru dumneata. (Florența n-a auzit ; caută cu privirea pe cineva.) Domnișoară ! (Ii ia mina.) **FLORENȚA** (se zmucesc) : Te rog să mă lași în pace ! Nu pot să te sufăr. Nu pot să ies o dată pe stradă, în parc, la cinematograful, să nu dau de dumneata. Te uiți întotdeauna la mine ca un cerșetor, ca un milog.

TINĂRUL CU OCHELARI : Dacă ai început să observi cum mă uit, e bine. Îți mulțumesc.

FLORENȚA : Ah ! Cînd am să scap de dumneata. Am ajuns să-mi spun de cîte ori plec de-acasă : Ah ! Iar o să-l întîlnesc.

TINĂRUL CU OCHELARI : E bine. E din ce în ce mai bine. Ai ajuns să te gîndești la mine. În ziua în care nu mă vei mai întîlni, vei fi întîi surprinsă, și ți se va părea chiar că ești bucurioasă. Pe urmă, îți vei descoperi tristețea. Dar nu te speria, o să mă doară să te știu tristă, și voi veni din nou...

FLORENȚA (caută neliniștită cu privirea pe cineva) : N-ai văzut... un tînăr ofițer. Am dansat cu el — mult... Dincolo, în salonul mare. (Cu spaimă.) Să fi plecat ?

TINĂRUL CU OCHELARI : A plecat.

FLORENȚA : Nu-i adevărat !

TINĂRUL CU OCHELARI : N-a plecat.

FLORENȚA : Unde e ? Spune-mi, te rog, unde e ?

TINĂRUL CU OCHELARI : Neașteptat de repede ai început să mă rogi : încă un semn bun ! (Ride neplăcut.) Dacă dansezi cu mine îți spun.

FLORENȚA : Nu mă chinui. De unde ai aflat că o să vin la bal ? E primul meu bal și dumneata vrei să mi-l strici. Ești urît. Ești caraghios. Mă nervezi. Pleacă !

TINĂRUL CU OCHELARI : Fă-ți milă și pomană de un biet cerșetor. Dansează cu mine. Te implor. (Ingenunchează.) Te implor.

FLORENȚA (cu ciudă) : De unde știi că sînt bună ? De unde ai știut că pînă la urmă o să-mi fie milă ? (Se îndreaptă spre el, se oprește.) Nu, nu mi-e milă. Nu dansez cu dumneata. (Vrea să plece, dar se oprește din nou.) Dansez — numai dacă-mi făgăduiești că de azi înainte nu o să mă

mai urmărești, nu o să te mai ții după mine niciodată. Că ai să dispari.

TINĂRUL CU OCHELARI (se uită disperat în ochii ei): Să dispar? Dar ce ai să te faci fără mine?

FLORENȚA: Repetă după mine: Îți promit. Îți jur că o să dispar. (Ride.) Hai, repetă. Îți ordon. (Ride.)

TINĂRUL CU OCHELARI: Dansează cu mine. (O înlănțuie. Muzica se intensifică. Același tangou. Florența și tinărul dansează. El, mizerabil, grotesc.)

FLORENȚA (izbucnește în ris): Dansezi îngrozitor! Îngrozitor! (Intră Ofițerul.)

(Florența se oprește.)

TINĂRUL CU OCHELARI: Încă. Te rog. Încă.

(Florența se desprinde din brațele lui. Stă în loc și se uită ținută la tinărul ofițer, care și el o privește intens.)

TINĂRUL CU OCHELARI (pune mîna pe brațul ei): Nu pleca. Te iubesc.

FLORENȚA (se zmucește. Ii dă o palmă peste mîna): Nu mă atinge. Ești ca o omidă...

TINĂRUL CU OCHELARI: Ești ca un măr înflorit.

(Ofițerul s-a rezemat de un stîlp. O privește. Are un suris amuzat.)

FLORENȚA (către Tinărul cu ochelari): Eu nu te iubesc... Și nu te voi iubi niciodată.

TINĂRUL CU OCHELARI: Nu poți să știi.

FLORENȚA: Știu. Niciodată. Pleacă. Ah, te detest, te detest!

(Din nou-muzica. De data aceasta un vals. Ofițerul își părăsește fără grabă locul. Înaintea spre Florența, care se îndreaptă spre el.)

OFIȚERUL (se înclină, lipind călcîiele): Domnișoara dansează?

FLORENȚA (deschide brațele, se abandonează.)

(Valsează împreună, privindu-se în ochi. Dansul lor este grație, plutire.)

TINĂRUL CU OCHELARI (se reazemă de același stîlp. Privește. Privirea lui și-a pierdut orice urmă de lirism; rostește pentru sine): Și totuși, va fi a mea. Va fi a mea.

(Florența și Ofițerul au dispărut prin dreapta. Tinărul cu ochelari iese și el. Valsul a încetat. Florența și Ofițerul revin, ținindu-se de mîna.)

OFIȚERUL: Mi-ai făgăduit.

FLORENȚA: Da, și-am făgăduit. N-am să

mai dansez decît cu dumneata în seara asta. **OFIȚERUL**: Și în alte seri? (O trage spre el.) Spune: și în alte seri?

FLORENȚA (tulburată, emoționată): Nu știu. (Imediat.) N-am să mai dansez cu nimeni, niciodată.

OFIȚERUL (rîde ușor): Nici cu frumosul domn cu ochelari?

FLORENȚA (rîzînd): O! Învață-mă cum să scap de el.

OFIȚERUL: Vrei să-l ucid?

FLORENȚA (rîzînd): Da. Pe loc. Te rog.

OFIȚERUL: Nu cred că e singurul îndrăgostit de dumneata.

FLORENȚA: Nu.

OFIȚERUL: Cîți sînt? Mulți? Foarte mulți?

FLORENȚA: Nu i-am numărat.

OFIȚERUL: Dacă sînt foarte mulți, nu-i voi putea ucide chiar pe toți în seara asta. N-o să am timp. Mai vreau și să dansez cu dumneata între timp.

FLORENȚA: Cum ai nimerit la balul ăsta?

OFIȚERUL: Soarta mi-a făcut un semn. Mi-a șoptit: Du-te! Va fi acolo! O vei cunoaște!

FLORENȚA: Ne-am mai întîlnit vreodată? Eu te văd acum pentru prima oară. (Cu emoție.) Și totuși...

OFIȚERUL: Sînt din întîmplare în orașul ăsta.

FLORENȚA: Bănuiam că nu ești de aici! Cînd ai venit?

OFIȚERUL: Astăzi! (Imediat.) Te-am văzut din prima clipă cînd am intrat în salonul mare. Erau cîțiva bărbați în jurul dumitale. Te-am privit lung. Și ți-am chemat privirea.

FLORENȚA (cu emoție): Da. Am simțit.

OFIȚERUL: Dar m-ai auzit?

FLORENȚA: ...?

OFIȚERUL: M-ai auzit cînd mi-am spus: Ea este. Ea este cea pe care o caut din totdeauna.

FLORENȚA (glas mic, acoperit de emoție): Așa ai spus? E foarte ciudat. Și eu am spus: El este. El este cel pe care îl aștept din totdeauna. (Copilăroasă.) Cum îți explici? **OFIȚERUL**: E fără explicație.

FLORENȚA: Da. E fără. E un mister aici.

OFIȚERUL: E chiar misterul vieții. Și al dragostei! În lume aleargă desperate, unele după altele, jumătăți de oameni. Fiecare jumătate și-o caută pe cealaltă cu care vrea să se întregască. Foarte, foarte rar se întîlnesc cele două jumătăți: bărbatul și femeia. Dar cînd se întîlnesc, este așa ca acum: regăsesc cărarea pierdută a primei perechi de îndrăgostiți din lume. (Pauză.) Și nu se mai pot despărți niciodată. Nu știu nimic despre tine. Știu numai că ești Tu. Nu m-am îndrăgostit nici de ochii tăi albaștri, nici de părul tău blond. Nici de lujerul ăsta — care e trupul tău. (O înlănțuie.) M-am îndrăgostit, din prima clipă, fără să știu de ce. Cu o clipă în urmă, erai pentru mine nimeni, o străină. Ești frumoasă. Dar toate fețele sînt frumoase la

virsta ta. Și am trecut fără să le văd — pe lângă aștepta... Te-am văzut pe tine, și n-am mai văzut apoi pe nimeni. (O sărută pătimaș.)

FLORENȚA : Rămii aici pentru totdeauna ?
OFIȚERUL (după o tăcere) : Mîine în zori trebuie să plec... (Imediat.) Dar mă voi întoarce. Curînd ! Foarte curînd !

FLORENȚA : Cînd ? Cînd ?

OFIȚERUL : Curînd ! Foarte curînd ! Peste o oră ! Peste o zi ! Cum aș mai putea trăi fără tine ?

FLORENȚA : O să te aștept la gară. Te întorci chiar mîine, cu trenul de seară ?

OFIȚERUL : Poate mai devreme, chiar.

FLORENȚA : Și n-ai să mai pleci ? Niciodată ?

OFIȚERUL : Niciodată. (O sărută.)

FLORENȚA : Dă-mi o fotografie. N-ai plecat încă și simt o stringere de inimă. Mi-e dor de tine de pe acum. (Copilăroasă.) Dar de ce nu-ți pot spune încă pe nume ? Ne-am sărutat. Și nu l-ai rostit încă pe al meu. Mă cheamă Florența.

OFIȚERUL : Tu ești „Ea”. Unica.

FLORENȚA : Dă-mi o fotografie.

OFIȚERUL (scoate portofelul) : Cred că am una la mine. (O găsește.) Ia-o.

FLORENȚA (scoate din deget un inel) : Ia-l.

OFIȚERUL (pune inelul în deget) : Pentru logodna noastră. (O îmbrățișează.)

(Intră două fete cu partenerii lor.)

O FATĂ : Florența !!

FLORENȚA (se desprinde greu din îmbrățișare. Îl ia de mîină) : Logodnicul meu.

(Ofițerul se înclină.)

A DOUA FATĂ : Te-ai logodit ? (Se întoarce către ceilalți.) Auziți : s-a logodit. Vă cunoașteți de mult ?

FLORENȚA : Dinainte de a ne cunoaște !

(Orchestra reia valsul.)

FLORENȚA : Să dansăm valsul nostru. (Se îndreaptă cu brațele deschise spre el. Valsează. Și cele două cupluri, la fel. Cuplurile dispar, dansînd. Se stinge lumina în avanscenă. Muzica încetează. Se aprinde lumina în sufragerie.)

BĂRBATUL ÎN GRI (e în fotoliu, citește ziarul. Masa este pusă. Bărbatul în gri se ridică. Se oprește în fața fotografiei-bust a unui bărbat) : Este cel de-al doilea soț al ei. Cînd s-a măritat cu el — ea avea treizecîșicinci de ani, el trecuse de cincizeci. Era un negustor destul de bogat. Avea o prăvălie cu stufe și mătăsuri, pe Gabroveni. Aici, în București. Casa asta i-a rămas moștenire de la el. Era un om simplu, dar avea ceea ce se cheamă „intelligența

vicii” — cu totul altceva decît intelligența curentă, comună, care se găsește pe toate drumurile. Cu care se fac speculații intelectuale, subtile și total inutile. Fusesse cu ani în urmă un biet negustoraș ambulant. Dar încă de pe atunci îl știa tot orașelul. Era numit „nebulon cu nasturi”. În fiecare seară se oprea sub o fereastră. (Se aude valsul din seara balului, cîntat la pian. Se stinge lumina pe scenă. Se aprinde în avanscenă.)

NEGUSTORUL (poartă, legată la gît, o cutie mare de carton ; stă sub o fereastră și ascultă valsul cîntat la pian. Și, cînd pianul se oprește, el începe să strige) : **Nasturi ! Nasturi ! Năsturașii ! Stringeți nasturi albi pentru zile negre. Nasturi negri pentru zile albe. Nasturele bun se cunoaște de dimineață. Bate nasturele cît e cald. Nasturele de dar nu se caută la dinți. Nasturele blind suga la două oi. Bate șeaua să priceapă nasturele. Dacă în paradis ar fi crescut nasturi și nu mere, era mult mai bine pentru omenire.**

FLORENȚA (la 18 ani, sau poate 19 — ; apare în cadrul ferestrei) : Isprăvește ! Mă scoți din fire. Ce cauți în fiecare seară sub fereastra mea ? !

NEGUSTORUL : Cîntați atît de frumos, domnișoară. După o zi de muncă, de alergătură, îmi place și mie să aud puțină muzică... N-am dreptul ?

FLORENȚA : Dar nu cînt pentru dumneata. Și, în definitiv, ce tot umbli pe strada asta ? Nu e nici măcar o stradă comercială. **NEGUSTORUL** : Nu este. Dar toți oamenii au nevoie de nasturi. Toată viața ne încheiem și ne descheiem la nasturi. E și așa un blestem ! Nu, n-ar fi fost bine să crească nasturi în paradis (Strigă.) **Nasturii ! Năsturașii ! Năstureii frumușcii ! Cine nasturele ajută, pe Dumnezeu împrumută. (Pornește.)**

FLORENȚA (închizînd fereastra) : Ești nebulon. Să nu te mai prind pe-aici. Auzi ? **NEGUSTORUL** (plecînd) : Nasturele cu clopoței nu prinde șoareci...

(Întuneric în avanscenă. Lumină pe scenă.)

BĂRBATUL ÎN GRI (e în fața portretului în ulei : Ofițerul) : Portretul este executat de un pictor, după fotografia pe care tînrul ofițer i-a dat-o Florenței în seara balului. (Pauză.) O fată de optsprezece ani, dintr-un orașel de provincie, cunoaște într-o seară, la un bal — la primul ei bal ! — un ofițer. Ce poate fi mai banal ! ? Și ani de zile, îl așteaptă ! Ce poate fi mai banal ! ? Și ani de zile cîntă, seară de seară, la pian, „Valsul lor”. Ce poate fi mai banal ! ? Și ani de zile, se duce, zi de zi, la gară. La toate trenurile. Și din nici un tren nu coboară niciodată el. Ce poate fi mai banal : un bărbat care a uitat totul, din prima clipă. Ce poate fi într-adevăr mai banal, mai ridicol, pentru intelligența noastră con-

temporană: o fată care îmbrățișește, încet-ucul cu încetul, așteptând să se întoarcă „logodnicul”, cavalerul cu care a valsat într-o seară!... Asemenea femei, asemenea specimenne, sînt, spre binele omenirii, pe cale de dispariție. Sîntem oameni moderni și n-avem timp să așteptăm. Nici timpul nu-și mai poate aștepta timpul său. Sîntem grăbiți, foarte grăbiți. Nu vești? Se moare fără preaviz. De la o clipă la alta. Nici moartea nu mai are timp să facă din timp un semn. Explorăm cerul, aștrii; vrem să știm cît mai repede totul... Și, deodată, natura, blajina natură, care ne lasă să-i mai smulgem încă un secret și încă unul, tușește, deodată, sau ridică un umăr. Strănută poate, numai, sau rîde. Un singur hohot de ris — un cutremur; un strănut — o mare inundație! O tiflă — un cataclism! E și ea grăbită să lichideze unele socoteli. Dar sîntem oameni moderni, trebuie să trăim intens. Un sentiment, zece sentimente, succesiv, simultan. Nu același, n-avem timp. Sînt multe sentimente — pe care să-I alegi mai întii? (Face cîțiva pași. Se oprește în fața fotografiei, mireasa cu mirele ei.) Florența mireasă. Cu primul ei soț. Un profesor aș obscur — de calligrafie și desen — la liceul din orășel. (Se stinge lumina în sufragerie. Se aprinde în avanscenă.)

TINĂRUL CU OCHELARI (din seara balului, acum profesor): **Domnișoară! Domnișoară!...**

(Florența — 21 de ani; îmbrăcată în rochie de vară. Poșeta în mină. Trece grăbită. Nu întoarce capul.)

TINĂRUL CU OCHELARI (26 de ani): **Dăruiește-mi măcar o privire. Fie-ți milă! Un suris! Un cuvînt! Sînt trei ani de cînd cerșesc. O privire, un suris, un cuvînt.**

(Întinde mîinile disperat spre ea.)

FLORENȚA (se oprește, se întoarce cu fața spre el): **N-am să te iubesc niciodată.**

TINĂRUL CU OCHELARI: **Dar el nu se va mai întoarce niciodată.**

FLORENȚA: **Nu spune asta. Nu spune.**

TINĂRUL CU OCHELARI: **Te iubesc și nu mă iubești. Îl iubești și nu te iubește. Sînt nefericit. Și ești nefericită. Am putea fi atît de fericiți, dacă eu aș pune nefericirea mea lingă nefericirea dumitale. Și dacă dumneata ai pune nefericirea dumitale, lingă... Ca la algebră, minus cu minus dă plus.**

FLORENȚA (absentă): **Nu am ce face cu dragostea dumitale. Nu-mi trebuie.**

TINĂRUL CU OCHELARI: **Dumneata ești dintre cele, foarte puține la număr în toată lumea, care știu să aștepte. Eu sînt dintre acei — foarte puțini la număr în toată lumea — care știu să nu dispere. Ești mai**

aproape de aproape de împlinirea așteptării. **FLORENȚA**: **A început să-mi fie frică de dumneata. Te-am visat. Te-am visat și azi-noapte; alergai după mine pe un drum lung, nesfîrșit. Mă urmăreai, mă ajungeai mereu din urmă. Țineai brațele întinse, ca acum. Și aveai o privire rea, rea. Și, deodată, eu n-am mai putut alerga. Picioarele mi-au devenit grele, grele. Au refuzat să se mai miște. Voiam să strig. Nici glasul nu mă mai asculta. Ce vis groaznic, Dumnezeule! (Deodată.) Domnule, domnule, te rog, te rog din toată inima... Din toată inima te rog, nu mă mai urmări. Nu sînt rea, mi-e milă de orice om care suferă. Nimeni nu știe mai bine decît mine ce este suferința. Dar de dumneata nu mi-e milă. Nu știu de ce nu-mi poate fi milă niciodată. Dumneata stîrnești o răutate, o cruzime în mine, care nu este a mea. Lasă-mă! Lasă-mă! (Vrea să fugă, nu poate.) Doamne! Îmi sînt picioarele ca de plumb. (Strigă, pierzîndu-și glasul.) Pleacă! Pleacă...**

TINĂRUL CU OCHELARI: **Am auzit. Viu! Viu! Sînt aici, lingă tine. (Îi ia mîna.) Ce speriată ești. Ce palidă ești. Ai nevoie de mine. Ești atît de fragilă, de lipsită de apărare. Ești atît de singură. Și atît de nefericită. Mai nefericită decît mine. Tu nu îl poți vedea. Nu îi poți vorbi. Eu te văd. Cînd vreau. Îți vorbesc. Și chiar dacă tu nu vrei — mă vezi. Mă auzi.**

FLORENȚA: **Nu te văd, nu te aud. Nu-ți vorbesc. N-am să-ți mai vorbesc niciodată. (Alcargă, dispere.)**

(Tînărul cu ochelari pornește încet în urma ei. Întuneric în avanscenă. Lumină în sufragerie.)

BĂRBATUL ÎN GRI (singur): **Un adevăr dintre cele mai banale: dacă știi să pîndești o femeie la o rîspintie... Orice om, de altfel, obosește să se împotrivescă aceluiași și aceluiași lucru, aceiași și aceiași ființe... Pe parcurs, fără să știe, a devenit mai slab... și intră pe nesimțite în captivitatea de care a fugit... O mină puternică pîndește la o rîspintie. O mină care a cerșit la început. O mină care stăpînește apoi. Aceași mină blîndă, umilă — la început. Tiranică acum.**

(Sufrageria în întuneric. Lumina în avanscenă.)

(Florența 28—29 de ani; îmbrăcată în negru. Un buchet de flori în mină.)

TINĂRUL CU OCHELARI (profesor acum — 33—34 de ani): **Domnișoară!**

FLORENȚA (întoarce capul): **Da, domnule. (Pauză.) Îți mulțumesc pentru frumoasa dumitale scrisoare de condoleanțe. Ce calligrafie frumoasă. Se vede că ești profesor.**

TINĂRUL CU OCHELARI (profesor acum): **Îl iubeai mult pe tatăl dumitale.**

FLORENȚA: Era atât de bun cu mine. (Pauză.) A murit în somn.

TINĂRUL CU OCHELARI: Fără spaima morții. E bine să mori așa...

FLORENȚA: Dar cât de obosit de viață trebuie să fii, ca să mori în somn. Să nu mai vrei să te trezești. (Pauză.) Era foarte obosit. (Pauză.) Și bolnav. Sînt aproape sigură, s-a îmbolnăvit de inimă, în timpul războiului. Deși nu s-a plîns niciodată. Din patruzecișicinci, cînd s-a întors de pe front, eu am știut... Nimeni nu mi-a spus-o, dar eu am știut că nu va mai trăi decît cel mult... un an! Și așa a și fost. (Pauză.) Dar dumneata, cum de-ai scăpat? Vreau să spun...

TINĂRUL CU OCHELARI (întrerupînd-o): Cum de n-am luat parte la „războiul sfînt”? Am avut o misiune mult mai sfîntă: să te ocrotesc pe dumneata! Să stau de pază la fruntariile dumitale. Poate nu știi, dumneata te mărginești cu mine și la Est și la Vest și la Nord și la Sud...

FLORENȚA: Ai un fel de a glumi... Niciodată pe placul meu. (Pauză.) Dealțul, acum, nimic nu m-ar mai putea înveseli.

TINĂRUL CU OCHELARI: Știu! Ești tristă. Ai rămas singură cu mama dumitale.

FLORENȚA: Da, singure. Două văduve. Fiindcă și eu sînt o văduvă, domnule.

TINĂRUL CU OCHELARI: N-ai fost măritată.

FLORENȚA: Nu trebuie să fi fost măritată ca să porți doliul văduvici. Sînt văduva decedată a logodnicului meu decedat.

TINĂRUL CU OCHELARI (ironic): S-ar zice, o stare civilă destul de clară.

FLORENȚA: Da, domnule: destul de clară.

TINĂRUL CU OCHELARI: Dar dacă el n-a murit?

FLORENȚA: O! Dacă n-ar fi murit, s-ar fi întors de mult. El știe că l-am așteptat. Nu se poate să nu fi știut că l-am așteptat tot timpul.

TINĂRUL CU OCHELARI: Au trecut opt ani de cînd îl aștepți.

FLORENȚA: Opt.

TINĂRUL CU OCHELARI: Peste patru ani vei avea treizeci. (Alt ton, deodată.) O domnișoară bătrînă într-un orașel de provincie, care cîntă la pian, în fiecare seară, un vals. Același vals! Ca o fanfară militară într-un parc pustiu!

FLORENȚA: Da. (Pornește.)

TINĂRUL CU OCHELARI: Domnișoară! Domnișoară! Dă-mi voie să-ți ofer ajutorul meu. Sprijinul meu. Chiar dacă nu vrei să te măriți cu mine. Eu pot trăi cu foarte puțin. Am o leafă. Leafa mea de profesor de calligrafie și desen. Ți-o pun la dispoziție...

FLORENȚA (ride forțat): Cum îți închipui că aș putea primi? Dumneata vrei cu tot dinadinsul să-mi crezi obligații. Dumneata crezi că în felul ăsta... Nu, domnule!

TINĂRUL CU OCHELARI: Domnișoară! (Pauză.) Mă silești să fiu crud. (Pauză.)

Am luat parte la toate succesele dumitale. Iau parte acum, cu același suflet devotat, la insuccesele dumitale. (Pauză.) Iartă-mă, dar numai în ochii mei ai rămas aceeași. Numai pentru mine mai ai optsprezece ani, și vei avea veșnic optsprezece ani...

FLORENȚA (simplu de tot): Știu că am îmbătrînit. Știu și că par mai bătrînă decît sînt. Am plîns prea mult...

TINĂRUL CU OCHELARI: Și femeile care rid prea mult împlinesc tot în atîta timp treizeci de ani. (Pauză.) În urmă cu opt ani ai fost cerută în căsătorie, în aceeași iarnă, de patru bărbați. Bărbații se însoară de preferință iarna. Poate pentru că le e mai frig. În urmă cu opt ani, în aceeași iarnă, te-au cerut în căsătorie un medic, un profesor... Profesorul de latină de la liceul de fete... și...

FLORENȚA: Și un funcționar de la tribunal.

TINĂRUL CU OCHELARI: Și eu! Acum șase ani, cîți bărbați au vrut să se însoare cu dumneata?

FLORENȚA: Tot patru.

TINĂRUL CU OCHELARI: Și-acum patru ani?

FLORENȚA: Nu mai țin minte.

TINĂRUL CU OCHELARI: Numai doi. Învățătorul și...

FLORENȚA: Și negustorul! Ți-a care vindea nasturi — înainte... Nebunul. Cum i se spunea. (Ride ușor.) „Stringeți nasturi albi pentru zile negre"! A strîns. Întîi o dușmană, la periferie. Acum o prăvălioară, în centru... Se laudă că o să-și deschidă o prăvălie mare în București. Nu cumpăr niciodată nimic de la el. Nu pot să-l sufăr. Cum a îndrăznit să...

TINĂRUL CU OCHELARI: Să te ceară de nevastă? (Ironie.) Dar n-a mai repetat necuviința, nu?! (Pauză.) Am rămas singurul pretendent la mina dumitale. Vezi cum i-am eliminat pe toți? Unul cite unul! (Aproape grosolan.) Domnișoară, ai douăzecișisase de ani. O femeie măritată, e o tînără femeie la douăzecișisase de ani.

O fată... (Pauză.) Scuză-mă, o fată fără studii, fără o meserie. Sîntem în o mienouă sutepatruzecișisase. Pentru dumneata, timpul a rămas în loc. Devii un caz, domnișoară. Sînt convins, dacă te-aș întreba: ce evenimente, ce prefaceri s-au petrecut, te-ai uita foarte mirată la mine, cu frumozii dumitale ochi. Pentru dumneata nu s-a schimbat nimic. Dumneata cînti mai departe, cu ochii închiși, același vals. Multe din fostele dumitale colege de școală sînt astăzi doctorițe, ingineri sau barem învățătoare. Dumneata...

FLORENȚA: Pe mine, domnule, părinții m-au retras de la școală din clasa a treia de liceu. Eram foarte plîpîndă, și... (Deodată.) Dar de ce trebuie să-ți dau eu dumitale toate explicațiile astea?! Nu înțeleg, cum am ajuns să ți le dau! Vezi? E o

mare greșeală că stau de vorbă cu dumnea-ta...! (Se îndepărtează cu pași grăbiți.)
TINĂRUL CU OCHELARI (strigă): **Îmi dai voie să te însoțesc la cimitir?** (Pornește în urma ei.)

(Intuneric în avanscenă. Lumină pe scenă. În jurul mesei, patru bărbați: Anghel Sofronie — 53 de ani, tinărul cu ochelari de altădată, profesorul de desen și caligrafie de mai târziu — pensionar astăzi; Mișu Voiculescu — 60 de ani — funcționar de profesie; Farmacistul Suciu — 45 de ani; Inginerul Tundrea — 30 de ani. Bărbatul în gri, în fotoliu. Se ridică.)

BĂRBATUL ÎN GRI: Să vi-vi prezint: domnul Mișu Voiculescu, funcționar la Primărie, mi se pare. Vădov prin deces. (Pauză.) Farmacistul Suciu, holtei. Patruzecișicinci de ani. Cred că nu se va însura niciodată, deși cel puțin o dată pe lună, anunță că de data asta, sigur, se însoară. (Pauză.) Inginerul Tundrea, treizeci de ani. Soția lui, inginer și ea, se află, în interes profesional, nu știu exact unde. (Pauză.) Anghel Sofronie, profesor de caligrafie. Pensionar și vădov prin divorț. Toți patru se întâlnesc, zi de zi, la ora prinzului, în jurul acestei mese. Îmi place să stau de o parte și să privesc oamenii când mănincă. Gesturile cele mai mărunte, ne seamănă, ne exprimă, ne definesc. Spune-mi cum măninci, ca să-ți spun pentru ce trăiești. (Se reasează în fotoliu.)

(Voiculescu, șervet la gât. Mănincă lacom. Plescăie. Provizie de piine lângă farfurie. Acoperă cu mâna, în întregime aproape, furculița. Sofronie mestecă încet, dar deschide larg gura, când vîră furculița. Suciu, meticulos, își alege bucățică cu bucățică mîncarea. Își șterge buzele cu șervetul, după după fiecare înghițitură. Cînd duce paharul la gură, slefuieste întîi marginile cu palma. Tundrea mănincă cu poftă, fără să fie dizgrațios.)

VOICULESCU (cu gura plină): **Ei, dom-nule farmacist, jucăm sau nu, la nunta dumitale?**

SUCIU (își toarnă apă în pahar): **Cred că nu chiar atît de curînd.**

SOFRONIE: **Păi, săptămîna trecută, spuneai că...**

TUNDREA (ironic): **Meseria de farmacist l-a învățat să-și drămuiască sentimentele.**

(Întră Florența. Un platou pe care e mîncarea; strînge farfuriile murdare.)

SUCIU: **O fi așa cum zici, inginerule! În orice caz, meseria mea m-a învățat să mă feresc de otravă.**

VOICULESCU (șterge bine, cu miez de piine, farfuria, înainte de a o primi pe cea curată): **Zi, pentru dumneata, femeile sînt otravă?**

SUCIU: **Nu toate. Numai cele mai dulci.**
SOFRONIE: **Eu eram sigur dinainte că iar o să te răzîndești. (Urmărește atent cîtă mîncare pune Florența în fiecare farfurie): Ești prin vocație holtei. Și așa o să îmbă-trînești.**

VOICULESCU (a urmărit și mai atent far-furiile cu mîncare. Iar cînd Sofronie și-a primit porția lui, Voiculescu s-a săltat puțin, ca să vadă mai bine): **Omu' trebuie să se însoare de tinăr. Eu la douăzeci de ani m-am luat cu scumpa mea Sofica, Dumnezeu s-o odihnească în pace. (Începe să mănînce.)**
TUNDREA: **Și ăștea din urmă, cu care ziceai că te însori, ce cusur i-ai mai găsit, farmacistule?**

FLORENȚA: Spuneai că e frumoasă, inteligentă. Virtuoaasă.

SUCIU: Este! Absolut sigur, virtuoaasă. Dar nu mi-a spus că are o mamă văduvă și doi frați în școală. Eu n-am nici o ghiulea de picioare. Și nici nu vreau să-mi pun...

SOFRONIE (privire spre Florența): Pe vremea mea, bărbații erau mai puțin calculați. Eu cînd m-am însurat, am luat o fată săracă. (Deschide larg gura — înghite.)

VOICULESCU (întinde farfuria): Dacă mai e puțin musaca... Făci o musaca, doamnă Florența, cum numai biata nevastă-mea, Sofica — odihnească-se în pace — știa să facă...

FLORENȚA (îi mai pune în farfurie): Mă bucur că-ți place, domnule Voiculescu.

SOFRONIE (întinde și el blidul): Mai e și pentru mine?

FLORENȚA: Da. O lingură. (Îi pune în farfurie.)

SUCIU: Și dumneata, domnule inginer, ce avantaj ai că ești căsătorit? Nevasta dumitale văd că tot în „deplasare“ e. Să nu se fi „deplasat“ la altul.

SOFRONIE: Cam deplasată gluma. (Mănincă.)

(Țundrea, gest: treacă de la mine!)

VOICULESCU: Ce meserie ziceai că are nevasta dumitale?

ȚUNDREA: E inginer și ea. Lipsește din București numai de două săptămîni, exact de cînd măninc aici. Și peste alte două săptămîni se întoarce.

SUCIU: Fii sincer: e mai bine cu ea sau mai bine fără?

ȚUNDREA: M-am însurat din dragoste. Și nu mi-a trecut încă.

VOICULESCU: Ehe! Să te văd că vorbești așa peste treizeci-patruzeci de ani.

SUCIU (rîzînd): Domnule Voiculescu, dumneata ce mă sfătuiesti: să mă însor sau nu?

ȚUNDREA: Cît nu e prea tîrziu, farmacistule.

SOFRONIE: Pentru un bărbat nu e nicio dată prea tîrziu.

SUCIU: Asta spun și eu. O să mă însor cînd nu o să mai am încotro. La vîrsta pencei. Cînd nu se mai uită nici dracu' la tine.

FLORENȚA: Atunci e bine să ai o nevastă. Pentru că nevasta e obligată să se uite.

SOFRONIE: Și să doarmă chiar cu tine în pat.

SUCIU: Ba să doarmă cît mai puțin, să fie întotdeauna trează. Gata la comandă. Drepul la odihnă îl au numai celelalte, femeile tinere și frumoase! Nevasta să-ți facă ceaiul, să-ți lustruiească pantofii, să-ți calce pantalonii. Și în timpul ăsta tu să te dichi-sești pentru alte femei. Asta e socoteala.

VOICULESCU (filozofînd): Ei, depinde. Că dacă iei una tînără, îi servești dumneata ei cafeaua și țigara la pat. Ea se duce să se distreze, dumneata cu mătura în mină. Ea

la coafor, la joc de cărți, dumneata cu papornîța la piață. N-ai văzut? E plină piața de bărbați. Toți au neveste tinere acasă. Să vă spun un caz. Am un coleg, lucrează cu mine la registratură... (Florența a ieșit cu farfuriile.)

VOICULESCU (continuă): S-a însurat cu una care n-are mai mult de douăzecișicinci, douăzecișase de ani. Și-a cumpărat săracu o carte de bucate... E fericit cînd nu i se taie maioneza, cînd nu-i ies tari găluștile cu prune.

SUCIU: Apropo! Excelente au fost găluștile cu prune ieri. Zicea că ne mai face.

(Întră Florența. O tavă, un castron mare. Farfurii de compot. A auzit ultimele cuvinte.)

FLORENȚA (flatată): V-au plăcut așa de mult?

VOICULESCU: Numai biata Sofica le făcea așa de bune. Pufoase, dulci cît trebuie. Cred că și acolo, în rai, e foarte apreciată. Că nu se poate să nu-i placă și lui Dumnezeu găluștile.

FLORENȚA: O să profit, cît se mai găsească prune, și o să mai repet...

VOICULESCU (aparent, în glumă): Da' să nu mă mai persecuți, doamnă Florența. Lui Sofronie i-ai pus șase găluști în farfurie și mie numai patru.

(Florența împarte compotul în farfurii.)

FLORENȚA: Zău? În orice caz, nu intenționat. Poate or fi fost mai mici... Deși eu le fac pe toate egale.

SOFRONIE: Și ce te privește pe dumneata, domnule Voiculescu, dacă mi-a dat patru sau zece?

VOICULESCU: De privit, mă privește. (Tot aparent numai, glumind.) Uite și acum, dumitale ți-a umplut farfuria cu compot și uită-te și la a mea. Se compară?

SOFRONIE: Eu nu mă uit în farfuria nimănui, domnule.

VOICULESCU: Ba în a mea, al dracului te mai uită.

SOFRONIE: Discuții de un asemenea nivel...

FLORENȚA (vrînd să aplaneze): Sînteți atît de copilăroși. Domnule Voiculescu, mai dorești o porție de compot?

VOICULESCU: Cu plăcere! Compotul e foarte sănătos. Cînd trăia Sofica mea, Dumnezeu s-o protejeze acolo unde e și să n-o pună la munci grele, că e debilă, nu lipsea o zi compotul la masă...

FLORENȚA: Mai dorește cineva?

(Toți, în afară de inginer, întind în aceeași clipă farfuriile.)

ȚUNDREA: E vina dumitale, doamnă Florența. Gătești prea bine!...

SUCIU (lipsit de tact): Stirniți și gelozii, din pricina asta. Domnul Voiculescu și cu domnul profesor sînt gata să se dueleze pentru două găluști.

FLORENȚA: La tinerețe stirnești un fel de gelozie, la bătrînețe altfel de gelozie. Bărbații sînt bărbați.

SUCIU (din gafă în gafă) : Acum pot să vă spun, doamnă Florența. Știți fata cu care era să mă însor luna trecută — chimista! Era geloasă foc pe dumneata. Și eu am lăsat-o să fie! Îmi creșteau acțiunile.

FLORENȚA (i-o ia înainte) : Și v-au scăzut brusc după ce a văzut cum arăt. M-am pomnit într-o zi cu ea, aici.

SUCIU : Da! S-a liniștit imediat.

TUNDREA (numai ca să repare) : Dar, doamna Florența e o femeie încă tânără și foarte atrăgătoare. Eu dacă n-aș fi însurat... N-ai scăpa de mine, doamnă Florența.

FLORENȚA (ride cochet) : Mă faci să roșesc, tovarășe inginer. Eu zic că nu e bine nici bărbatul bătrîn să ia femeie tânără, nici femeia în vîrstă...

SOFRONIE (ironie apăsată) : Ești un mare filozof, dumneata, domnule Voiculescu. Descoperi niște adevăruri mai rotunde decît găluștile.

FLORENȚA : În orice caz, îmi închipui că trebuie să fie groaznic cînd într-o căsătorie femeia este mai în vîrstă.

SUCIU : Pe lingă că e și inestetic.

SOFRONIE : Cite alte lucruri nu sînt inestetice. Totul e inestetic, de fapt. Totul putrezește. Floarea cea mai suavă lasă un miros pestilential în glastră.

FLORENȚA (după ce i-a aruncat lui Sofronie o privire, își continuă ideea) : Și așa, bielele femei se pare că trebuie să facă atîtea eforturi ca să păstreze un bărbat. Nu știu de ce trebuie să se ostenească atît ca să-i cucerească, fiindcă pînă la urmă se aleg tot numai cu mojiicile lor. Citeam pe vremuri în fel de fel de reviste, sfaturi pentru femei cum să-și păstreze bărbații : să fie întotdeauna vesele, bine dispuse...

VOICULESCU (serios) : Contează, contează foarte mult. Sofica, sărăcuța! Sînt sigur, îl înveselește acum și pe bunul Dumnezeu.

SOFRONIE : Mai las-o, domnule.

TUNDREA (politicos) : De ce o întreprupei pe doamna Florența? Spunea ceva foarte interesant.

FLORENȚA (continuă) : Cînd vine bărbatul acasă, noaptea, oricît de tîrziu, femeia să sară zglobie din pat, așa am citit, îmbrăcată într-o cămășuță roz, cu volănașe și danteluțe. Pieptănată, fardată. Să-l ia de gît, să-l sărute. Să nu-l întrebde de unde vine. Serios, așa am citit într-o revistă!

SUCIU : Există asemenea femei?

FLORENȚA : Și alte sfaturi : Cînd e bolnavă să nu se vâiete, să nu crîcnească. Din contra : să cînte, să danseze. Și chiar cînd e gata să moară, să se retragă discret la țară, ca să nu-l incomodeze!

SUCIU : Nici mie nu-mi plac femeile bolnave.

SOFRONIE : Sînt inestetice! Numai perverșilor cred că le-ar putea place... Dar era vorba despre altceva.

TUNDREA : Spuneți, doamnă Florența, și ce alte sfaturi?

FLORENȚA (continuă) : Și cînd e obosită, să zburde. Cînd îi vine să plîngă, să povestească anecdote picante! Da, da, așa am citit. Dacă lui îi place să se cațere pe munți, ea să se cațere și mai sus, pe munți, chiar dacă nu s-a cățărat pînă atunci, în viața ei, nici măcar pe un dulap. Dar n-am citit nicăieri sfaturi pentru bărbați; cum să se poarte ca să-și păstreze nevestele... (Privește spre Sofronie.)

SOFRONIE : Bărbații n-au nevoie de sfaturi. Se descurcă.

TUNDREA : Credeți că sînt iubiți, oricum s-ar purta?

SOFRONIE : Cînd e să fii iubit...

VOICULESCU : Acum, dacă tot vorbim despre chestiuni dintr-astea mai intime, ca să zic așa, să pun și eu o întrebare : doamnă Florența, e chiar adevărat că dumneata ai fost căsătorită cu... profesorul? Cu Sofronie?

TUNDREA : N-am știut!

SUCIU : Ei, cum?! Uite-i în fotografie! E drept că e greu să-i mai recunoști, dar...

FLORENȚA (după o tăcere) : Da, domnule Voiculescu, am fost! Aproape cinci ani!

SOFRONIE (către Voiculescu) : Și de ce nu îți vine dumitale să crezi?

FLORENȚA : Sînt cincisprezece ani de cînd am divorțat.

TUNDREA : E frumos, ați rămas prieteni.

FLORENȚA : Nu sîntem prieteni. Simple relații. Nu ne-am mai văzut aproape cincisprezece ani încheiați. Ne-am întîlnit într-o zi din întâmplare.

VOICULESCU : Chiar și așa. Eu tot nu înțeleg, că dacă s-a ajuns la divorț, e că ori dînsa s-a săturat de dînsul, ori dînsul de dînsa. Asta e una la mînă. Și a doua : eu dacă aș fi femeie, să zicem că aș fi, nu mi-ar cădea bine deloc să-l servesc la masă pe bărbatul care, indiferent din ce motiv, m-a lăsat. Sau să zicem că dumneata l-ai lăsat pe el. L-ai lăsat de bun, de rău, nu știu, dar indiferent de motiv, după cincisprezece ani s-o iei de la început, să-i faci de mîncare, să-i speli cămășile, să-i cîrpești ciorapii... Că atunci, de ce ai mai divorțat?

SUCIU : Just.

FLORENȚA (penibil de serios) : În primul rînd că nu fac de mîncare numai pentru el. Și pentru dumneavoastră. Și cu nici unul dintre dumneavoastră n-am fost căsătorită. Cred că nu fac nici o diferență între el și dumneavoastră. Plătește exact același preț ca și dumneavoastră. Și dacă i-am făcut, din cînd în cînd, cite un mic serviciu. Și dumneata, domnule Voiculescu, m-ai rugat într-o zi să-ți cos un nasture, altă dată să-ți scot o pată de pe haină. Te-am refuzat? Cred că nu. Și totuși nu sînt și nici n-am fost soția dumitale. Păi, dacă m-aș fi măritat cu toți bărbații pe care i-am hrănit, sau le-am cusut cite un nasture...

TUNDREA (cu aceeași intenție de a aplana) : E gelos, doamnă Florența. E gelos.

FLORENȚA (cochetind): Zău, domnule Voiculescu, ești gelos? Să știi că n-ai nici un motiv!

VOICULESCU: Eu dacă m-aș recăsători, să zicem că m-aș recăsători, nu? — cu o femeie care la rindul ei a mai fost căsătorită, să zicem că a mai fost căsătorită, nu? Ei, mie nu mi-ar plăcea deloc să-l văd pe fostul soț în casa mea. Cu mine e altceva; Sofica mea a murit!

TUNDREA: Doamnă Florența, cred că de fapt domnul Voiculescu v-a cerut mîna.

SOFRONIE (se adresează lui Voiculescu): Te asigur că dacă te însori cu fosta mea soție, nu te vei împiedica niciodată de piciorarele mele, nici la masă, nici în pat.

FLORENȚA (schimbînd vorba): Aveam de gînd să vă fac azi un ștrudel dar nu știu ce are cuptorul: nu mai coace bine! Trebuie să chem pe cineva să-l repare.

VOICULESCU: O să văd eu ce are. Mă pricep puțin.

SOFRONIE: Începînd prin a fi util, devii servil. Și pe urmă indispensabil. (Rîde răutăcios.)

(Florența iese cu farfuriile.)

SUCIU: Vorbim între noi; am avut cu toții mare noroc cu pensiunea asta. Știți cît ar costa un asemenea dejun la restaurant? Trei feluri...

TUNDREA: Și totul gătit excelent. Excelent.

SOFRONIE: Dumneata de-ai-a nu te însori, farmacistule, mîncîci prea bine și prea ieftin aici. (Ironie.) Asemenea pensiuni ar trebui desființate, dacă vrem să stimulăm căsnicia.

SUCIU (rîzînd): Da, da, să știți că așa e.

SOFRONIE: Se zvonește că se măresc pensiile.

VOICULESCU: Dumneata, ai ieșit la pensie regulamentar? Adică la vîrsta regulamentară? **SOFRONIE**: M-am pensionat din cauză de boală, nu de vîrstă. Am avut un ulcer...

VOICULESCU: În cazul ăsta ar trebui să mîncăți mai moderat... (Inginerul Tundrea și Suciul fac haz.)

TUNDREA (ridicîndu-se): Eu o să plec... (Intră Florența.)

TUNDREA: Sărut mîinile! Mulțumesc pentru masă.

FLORENȚA: Cu plăcere!

SUCIU: Inginerule, stai: vin și eu cu dumneata. La revedere! Pe mîine!

(Suciu și Tundrea ies.)

VOICULESCU: Te fac un tabinet, profesore?

SOFRONIE: E un joc stupid. Și nici nu am timp astăzi. (Se ridică.)

FLORENȚA (surprinsă): Ești grăbit?

SOFRONIE (aproape aspru): Da, sînt grăbit. Ce te miră? (Alt ton.) A, știam eu că mai vreau să-ți spun ceva. N-aș dori să ies diseară din casă. Poate îmi faci un pachetel...

VOICULESCU (tușeste enervat): Hm! Hm!
FLORENȚA: Puțină friptură rece? Puțin cașcaval?

SOFRONIE: Și ce se mai găsește. (Florența iese.)

VOICULESCU (nu se mai poate stăpîni): Pun și eu o întrebare, suplimentele sînt în prețul dejunului?

SOFRONIE (casant): „Suplimentele“, ca să zic așa, sînt plătite demult, domnul meu! În cinci ani de căsnicie am tot plătit!

VOICULESCU: Va să zică dumneata te-ai căsătorit la tinerețe, ca să mîncîci gratis la bătrînețe!?

(Intră Florența cu un pachetel — hîrtie albă — legat cu un fir subțire de sfoară. I-l dă lui Sofronie.)

SOFRONIE: Mersi! (Se uită la ceas.) Tît! Sînt în întîrziere. (Salută. Iese.)

(Florența se uită un moment lung, după el: începe să strîngă masa.)

VOICULESCU (îi ajută; după o tăcere): Am rămas dinadins ultimul.

FLORENȚA: Vrei o cafea?

VOICULESCU: Dacă bei și dumneata. Sau nu, mai bine lasă, cafeaua îmi strică somnul. Sofica mea făcea o cafea foarte gustoasă, din cicoare...

FLORENȚA: Mult trebuie că ai iubit-o.
VOICULESCU: Era o femeie făcută să fie soție. Nu toate femeile au darul să facă fericit un bărbat.

FLORENȚA (absentă): Probabil...

VOICULESCU (atacă): Dumneata sînt sigur că îl ai.

FLORENȚA: O! Nu! Am fost atît de nefericită, încît n-a putut fi nimeni fericit lîngă mine.

VOICULESCU: De! Dacă te-ai căsătorit cu Sofronie!

FLORENȚA (după o tăcere. Pune fața de masă în sertarul bufetului): Am mai fost odată măritată.

VOICULESCU: Da? (Tușeste.) Hm! Hm! N-am știut.

FLORENȚA (arată spre fotografia negustorului): Cu el.

VOICULESCU: Am crezut tot timpul că e tatăl dumitale.

FLORENȚA: Nu era decît cu vreo șaisprezece ani mai în vîrstă decît mine.

VOICULESCU: Nu vă întreb, ca să zic așa, motivul pentru care ați divorțat și a doua oară.

FLORENȚA: Cel de-al doilea soț al meu a murit. La un an după căsătorie.

VOICULESCU: Va să zică ne asemănăm: dumitale ți-a murit bărbatul, mie mi-a murit nevasta. (Pauză.) Eu după moartea Soficăi, am crezut că n-am să mă mai recăsătoresc niciodată. (Pauză.) Eu, de felul meu, nu sînt nici superstițios, nici bisericos. Cu toate că

la înviere, de mic copil mi-a plăcut să mă duc. Dar în vise și în semne n-am crezut. Putea să mi se bată ochii' stîng oricît, nu dădeam importanță!

FLORENȚA (numai ca să spună ceva): Și acum dați?

VOICULESCU: Nu asta am vrut să zic. (Pauză.) Cu toate astea, de cînd a murit Sofica, eu m-am schimbat în această privință mult! Una la mîină! Fiindcă ea îmi apare foarte des în vis.

FLORENȚA: Pentru că te gîndești foarte mult la ea.

VOICULESCU: Și-a doua la mîină, că îmi dă în vis fel de fel de sfaturi, de povești.

FLORENȚA (suris palid): Ce frumos din partea ei.

VOICULESCU: Era o femeie cum se găsește una la mie. Poate dumneata să fii a doua. (Pauză.) Uneori îmi apare în vis supărată. Supărată, foc! Atunci știu că am făcut ceva care nu i-a convenit ei: cum s-a întimplat cînd mi-am pierdut ochelarii. Alteori, veselă. Cîteodată nu scoate o vorbă; stă dreaptă și se uită la mine. Și atunci eu știu că dacă nu-mi vorbește trebuie că iar am făcut ceva care n-a fost pe placul ei. Cum s-a întimplat cînd am vindut mașina de cusut. Poate Sofica ar fi vrut să i-o dau unei prietene a ei, la care ținea mult.

FLORENȚA (absentă): Poate..

VOICULESCU (pauză): Simbătă noaptea spre duminică mi-a apărut iar Sofica în vis. A stat mult cu mine. Pesemne că simbătă noaptea Dumnezeu le dă liber.

FLORENȚA: Era supărată sau veselă?

VOICULESCU: Mi-a vorbit. (Pauză.) Mi-a spus — jur pe mormîntul ei că așa mi-a spus: „Mișule, de ce nu te căsătorești tu oare, cu doamna Florența?” Va să zică ea știe și numele dumitale.

FLORENȚA (suris stins): Extraordinar!

VOICULESCU: Pe urmă a dispărut. Nu știu ce am mai visat...

FLORENȚA (pune gheastra cu flori în mijlocul mesei): Omul visează fel de fel, domnule Voiculescu.

VOICULESCU (neșteptat — se ridică solemn în picioare): Doamnă Florența, în numele defunctei mele soții, vă cer mîina.

FLORENȚA (mișcată, flatată și speriată): Domnule Voiculescu! (Pauză.) Îți mulțumesc foarte mult pentru propunerea pe care mi-ai făcut-o. Dar... (Pauză.) Domnule Voiculescu, eu nu mai vreau să mă mărit. Sînt o femeie în vîrstă... Mă apropii de cincizeci de ani.

VOICULESCU: Asta n-are importanță. Sofica avea cincizecișisase.

FLORENȚA: Domnule Voiculescu, ești un om de treabă, cel puțin așa pari. Poate că ai putea să fii un soț bun (Pauză.) Dar eu... (Pauză.) Am să fiu foarte sinceră cu dumneata. Eu m-am măritat prima oară...

Derain: Arlechin

VOICULESCU: Cu profcsorul, nu? Cu Sofronie.

FLORENȚA: Da, cu el. M-am măritat numai pentru că rămăsesem singură pe lume! Cîteva rubedenii îndepărtate, de la care nu puteam spera nici un ajutor. Aveam de ales între a mă sinucide și între... Am fost lașă: n-am avut curajul să mă sinucid. Și pe urmă, din lașitate în lașitate... Aveam treizeci de ani. Ce era să fac? Nici o meserie, nici studii: cîteva clase de liceu. Pe vremea mea, fetele erau crescute pentru măritiș. Mai ales într-un oraș de provincie.

VOICULESCU: Sofica mea avea școala de menaj completă!

FLORENȚA: Pe scurt, am trăit foarte prost cu Anghel Sofronie. (Pauză.) E adevărat, nu l-am iubit deloc. (Pauză.) Am fugit de la el după aproape cinci ani (Pauză.) Am venit la București. Și după un timp m-am măritat cu... (Arată spre fotografia negustorului.)

Nici pe el nu l-am iubit deloc. (Pauză.) Să fac o a treia experiență?! Acum nu mă mai silește nimic. Vezi, sînt foarte sinceră cu dumneata! Muncesc, am din ce trăi. (Zimbet.) Și nu sînt singură. Am chiar patru bărbați în jurul meu!

VOICULESCU: Da, dar fiecare mîncă bine, și pleacă. Nu e o viață. Eu spun să vă mai gîndiți. (Ii ia mina, i-o sîrută.) Aveți o minută catifelată. Nu s-ar spune că munciți atîta și fără nici un ajutor. Și Sofica își dădea cu glicerina pe miini în fiecare seară. Cred că Dumnezeu cînd a luat-o de mină a observat. Te rog să te mai gîndești. (Ia cițiva trandafiri din glastră.) Nu te superi? Vreau să-i duc Soficăi din partea dumitale. O să-i facă multă plăcere. N-am mai fost la cimitir de săptămîna trecută. Nu vrei să faceți o plimbare cu mine?

FLORENȚA: Nu, nu pot, domnule Voiculescu. Am musafiri astăzi. Îmi vin niște cunoștințe să jucăm rummy.

VOICULESCU: Jucați pe bani?

FLORENȚA: Sume mici, foarte mici. (Ii conduce.)

VOICULESCU (ii mai sîrută o dată mina): Eu sper, ca să zic așa, într-un răspuns favorabil. (Iese cu florile, ca un mire.)

(Florența singură; a rămas pe gînduri. Intră din culise Bărbatul în gri.)

BĂRBATUL ÎN GRI: Am și această facultate, nu chiar cu totul particulară... Aud gîndurile. Alo! (Ca și cînd ar vorbi la telefon.) Alo! (Semn spre sală.) Liniște, vă rog! (Se întoarce spre Florența.) Gîndește, te rog, mai sonor. (Pauză.) Așa... (Ascultă, se întoarce spre sală.) Dăm legătura cu sala.

FLORENȚA (vocea gîndului): Nu e o soartă chiar rea, să fii cerută în căsătorie la patruzecișopt de ani. Nu e o soartă chiar rea să ai la patruzecișopt de ani, zi de zi, în jurul tău, patru bărbați. Unul ți-a fost soț, altul dorește să-ți fie. Și ingerul zicea că dacă n-ar fi înșurat... Nu era chiar o glumă. Simt că mă simpatizează foarte mult. Și farmacistul... (Pauză.) Sofronie e gelos pe Voiculescu, și Voiculescu e gelos pe Sofronie. Dar de ce era așa de grăbit Sofronie? Probabil era enervat că Voiculescu nu dădea semne de plecare. Mîine o să le dau la dejun, salată de boeuf. Cred că mai am castraveci în oțet. Trebuie să pun mai mulți anul ăsta! Au avut foarte mult succes. Tîndrea spunea că dacă n-ar fi înșurat... Și felul doi, friptură tocată... Nu mai taie așa bine cuțitul de la mașina de tocat. Mîine mă duc la coafor. Trebuie să-mi decolerez iar rădăcinile. Poate să-mi vopsesc părul, roșu. De cînd îmi tot spun coaforul! Voiculescu o fi ajuns la cimitir? Sub un pretext sau altul, ia întotdeauna flori din glastră mea. Trebuie să fie cam zgîrcit. Poate numai econom. (Se uită la fotografia-mireasă.) Am fost totuși o mireasă frumoasă! Sofronie a fost întotdeauna

urît. Acum nu mai are un fir de păr în cap. Are un cap lunguieț ca un dovlecel! Mai bine fac mîine dovlecei umpluți! O s-o rog pe madam Stănescu să-mi împrumute mașina de tocat. Nu mi-a dat înapoi uleiul... O jumătate de sticlă... (Ia lucrul de mină.) I-am promis lui Sofronie că pînă la sfîrșitul săptămîinii îi termin jacheta. Să nu afle Voiculescu: o să vrea și el de îndată una la fel. Mă mir singură că nu-i port nici o dușmănie lui Sofronie. Să-l întîlnesc pe stradă întîmplător. După aproape cincisprezece ani! M-am întîlnit, de cînd sînt în București, și cu kolege de școală. M-am întîlnit cu fel de fel de oameni cu care îmi era indiferent dacă mă întîlnesc sau nu. Numai cu „El”, cu logodnicul meu, niciodată! Cum mi l-a smuls viața! Cîteodată mă întreb dacă a fost adevărat, dacă n-am visat. Voiculescu zice că îi apare mereu în vis Sofica. Nu, n-am să mă mărit cu el! M-a rugat preotul să-i dau un covoraș și un țiglaifăr pentru altar. Ce să-i mai cer eu lui Dumnezeu? Pisica e iar însărcinată. Poate că trebuia să las copilul. Mi-a fost frică să nu iasă schilod, după ce Sofronie m-a lovit cu picioarele în burță. Și în cap m-a lovit. O să-mi vopsesc părul într-un șaten mai închis... Voiculescu zicea că se pricepe să repare cuptorul. Îl cheamă Mișu! Mișule dragă. Nu, n-am să-i pot spune pe nume niciodată. Nici lui Sofronie nu i-am putut spune niciodată Anghel... Dacă n-ar fi decît că un bărbat în casă își mai bate un tablou în perete, mai repară cîte ceva, deschide o cutie de conserve. Cu toate că eu le deschid destul de bine și singură. Sofronie era atît de neîndemînic. (Tricotează.) Am uitat să-i spun să-și cumpere nasturi pentru jachetă. Poate că mai am eu cițiva în cutie. Nu pot singură să pricep de ce sînt așa de bună cu Sofronie.

(Întunerice pe scenă. Se luminează avanscena.)

(Sofronie. 39 de ani, se plimbă agitat.)

BĂRBATUL ÎN GRI (i se adresează lui Sofronie): Dispari, te rog!

(Sofronie se înclină; dispăre în culise.)

BĂRBATUL ÎN GRI: Urmăream scena pe care o evoca. (Cu un gest al capului o indică pe Florența.) Sofronie s-a întors astăzi de la școală mai devreme decît de obicei. A surprins-o cîntînd la pian.

(Florența se ridică, somnambulică parcă, din fotoliu; se duce la pian, cîntă valsul. Sofronie năvălește în scenă; înaintează furios spre Florența.)

FLORENȚA (spaimă. Încetează brusc să mai cînte.)

SOFRONIE (gata s-o lovească.)

BĂRBATUL ÎN GRI (ii imobilizează mina. Se întoarce cu fața spre public): Bruta! A vrut s-o lovească. Sau s-o izbească cu capul de pian. În prezența mea nici un bărbat nu

va reuși niciodată să lovească o femeie. Nici măcar în gândul femeii!

(Sofronie dispăre. Florența s-a reșezat în fotoliu. Tricotează cu mișcări mecanice, privirea în gol.)

BARBATUL ÎN GRI (preluând reprezentările ei): Altădată... Altădată a surprins-o în rochia ei de bal. Din când în când ea se îmbracă cu rochia ei de bal și cînta valsul. Valsul...

(Din culise, în surdină, valsul.)

BARBATUL ÎN GRI (contîmă): Cred că și astăzi, cînd e singură, mai îmbracă uneori rochia ei de bal...

FLORENȚA (se ridică, scoate dintr-un geamantan rochia ei veche de bal, o îmbracă peste cea în care se află.)

BARBATUL ÎN GRI: Așa a surprins-o într-o zi Sofronie. Sînt peste cincisprezece ani de atunci. Dar ea are o memorie îngrozitoare. (Tace, se uită lung la Florența, apoi continuă.) Întîi a vrut să-i sfîșie rochia. (Mimcăză, parodiind gestul.)

FLORENȚA (fuge, se apără, strigă): Nu! Nu!

BARBATUL ÎN GRI (izbucnește într-un hohot de ris forțat, rău, neplăcut; se întoarce apoi cu fața spre public): Am încercat să reproduc risul lui Sofronie, cu cît mai multă fidelitate, așa cum i-a răsunat ei, acum, în memorie. Mi-a zgîriat și-mie auzul. Nu-l voi mai repeta sub nici un motiv. (Pauză.) A renunțat să-i mai sfîșie rochia... (Valsul se intensifică în culise.)

BARBATUL ÎN GRI (continuă): Dar a silit-o să valseze cu el. Să valseze... Să valseze... (Valsează cu Florența; ea, rigidă, ca o moartă. El se învîrtește într-o singură parte, cu ea în brațe, pînă cînd e gata să se prăbușească. Atunci el se oprește brusc. Se oprește și valsul. Bărbatul în gri se întoarce cu fața spre public.) N-am nici o vină. Nu sînt amintirile mele. Nu sînt evocările mele.

FLORENȚA (cu glasul lui Sofronie): În genunchi! În genunchi! (Apoi — răspuns — cu glasul ei.) Am îngenuncheat o dată pentru totdeauna, pentru toată viața, cînd m-am măritat cu tine, Sofronie.

SOFRONIE (intră din culise; aceeași vîrstă: 39 de ani. Ordonă): În genunchi. Pentru toate umilițele la care m-ai supus. Repetă după mine: sînt o...

FLORENȚA: Sînt o dreaptă. Sînt o miloagă. Sînt o cerșetoare.

BARBATUL ÎN GRI (își astupă urechile cu palmele. Se întoarce cu fața spre public): Nu mai suport. Îi dau afară din amintirile ei. (I se adresează lui Sofronie.) Ieși!

SOFRONIE (ca și cînd nu l-a auzit): Repetă după mine: sînt urită. Sînt bătrînă. Dacă nu te-ai fi îndurat tu de mine...

FLORENȚA: Sînt urită. Sînt bătrînă. Dacă nu te-ai fi îndurat tu de mine...

BARBATUL ÎN GRI (cu fața spre public): Este imposibil să aperi în om împotriva propriei lui nevoi de a-și crea o suferință. **SOFRONIE** (o zgîlție pe Florența de umeri): Repetă: Nu mă mai gîndesc la el! **FLORENȚA** (dreaptă): Mă gîndesc numai la el!

SOFRONIE (furie ridicolă): Repetă: L-am uitat! L-am uitat!

FLORENȚA (dreaptă): Nu l-am uitat nici o clipă. Nu-l voi uita nici o clipă, pînă la ultima mea clipă.

SOFRONIE (vrea s-o sugrume): Spune: Te iubesc! Îți ordon, spune: Te iubesc!

FLORENȚA (aproape blind): Nu te iubesc, Sofronie! Nu te voi iubi niciodată, Sofronie!

SOFRONIE (îi deschide cu furie nasturii de la corsaj): Ai să rămîi și în luna asta însărînată! Dacă nu ți-ar plăcea, n-ai rămine...

BARBATUL ÎN GRI: Destul! Destul! (Se întoarce spre culise.) Luminile vă rog! Stingeți lumina, pentru cîteva clipe! (Întineric cîteva secunde; cînd se reaprinde lumina, Bărbatul în gri este singur în scenă; aranjează scaunele la masă, florile în glastră, mătura cu palma fotoliul; îl așază mai bine.) Îi mai dau cîteodată, fără să știe, o mîină de ajutor... Se spune că ar exista niște spiriduși care fac uneori dezordine, anume ca să enerveze gospodinele. Au și obiceiul de a ascunde lucrurile. (Se întoarce cu fața spre public.) Doamnelor, dacă găsiți vreodată în casă mai multă ordine decît ați lăsat, să știți: eu, într-unui din momentele mele libere... (Continuă să facă ordine.) Dacă regăsiți un obiect pierdut, să știți: eu vi l-am adus acasă. Vă rog, vă rog, nu-mi mulțumiți! Sînt Bărbatul în gri. Vîrstă incertă. Ocupație incertă. Fără biografie. Fără adresă certă. Vin numai nechemat.

(În timp ce el iese, intră Florența. E îmbrăcată într-o rochie drăguță. Se așază în fotoliu. Croșetează. Soneria de la intrare. Florența se ridică, iese prin ușa din dreapta. Peste cîteva clipe se aud glasuri în vestibul. Florența reintră însoțită de Mara și Picki Zlătescu.)

MARA: Ella te roagă s-o scuzi, Florența dragă.

FLORENȚA: Dar ce s-a întîmplat?

MARA: Îi vine o verișoară din provincie. Trebuie — are, n-are chef — să se ducă la gară s-o aștepte.

PICKI: În schimb, mi-am permis, conîță scumpă, să lansez o invitație în numele dumitale. Nu se prea face, dar sper să nu te supere prea mult.

FLORENȚA: Deloc! Foarte bine! Cine e?

PICKI: Un amic. Mare amator de pocker!

FLORENȚA: Dar, știți... Eu nu joc decît rummy.

PICKI: Știu! O să jucăm, cu voia dumitale, pinacle... Pietre nu joacă amicul meu... zice că îl agasează!

FLORENȚA : Bine ! Cum porțiți !... Când vine? I-ați dat adresa exactă?
MARA : Da, da. Și-a notat-o. A spus că la cinci și jumătate este aici.
FLORENȚA : De ce nu luați loc? Ce-ai mai făcut, Mara? Cum îți iese tailleur-ul? Ai fost la probă?
MARA : Nu, miine mă duc. (Se așază.) Ce-ți mai fac pensionarii? Rideam cu Picki aseară : ești femeia cea mai anturată din București.
FLORENȚA : Știi că la asta mă gândeam și eu, azi? Află că tot azi am primit și o cerere în căsătorie.
MARA : Nu mai spune ! Auzi, Picki !
PICKI (galant) : Dar nu mă miră absolut deloc. Și cine e fericitul, dacă mi-e permis să întreb,coniță scumpă?
MARA : Ia spune, Florența ! Te pomenești că abia acum dai lovitura.
FLORENȚA : Un bărbat destul de bine. Funcționar... (Aduagă de la ea.) Funcționar superior la un minister. Vădov prin deces...
MARA : Bravo, chérie. Mai faci victime. Și când te măriți?
FLORENȚA : Nu sînt încă hotărîtă...
MARA : Te-ai obișnuit rău, dragă : patru bărbați. (Ride.) Cred și eu că-ți vine greu să te decizi la unul singur. (Soneria de la intrare.)
PICKI : Trebuie să fie...
(Florența se îndreaptă spre ușă.)
MARA : Lasă Florența, mă duc eu, dragă ! (Mara iese.)
PICKI : Și așa,coniță ! Și cum arată pretendentul — suspirantul...? Ce vîrstă are, dacă mi-e permis să întreb?
FLORENȚA : ...Șaizeci... Șaizeci și ceva... Se ține destul de bine.
PICKI : Ce mai aștepti,coniță?! Sper că o să ne inviți la nuntă.
(Intră Mara însoțită de Dan Pompilian, tinărul ofițer de altădată, astăzi un bărbat de 53—54 de ani. Frumos încă, cu farmec. Florența îl recunoaște din prima clipă. Rămîne încrămențată, cu privirea țintă la el. Se reazăimă de un perete. Dan Pompilian n-a observat nimic. Și n-a recunoscut-o.)
MARA : Să-ți prezint pe prietenul nostru Dan Pompilian.
POMPILIAN (se înclină) : Nu mi-aș fi îngăduit să viu neinvitat. Picki m-a luat, pe răspunderea lui.
FLORENȚA : Da... Mă iertați un moment. (Iese prin stînga, aproape împleticindu-se.)
MARA (care a urmărit-o cu privirea) : Cred că i s-a făcut rău... N-ați observat ce palidă s-a făcut deodată?
POMPILIAN : Nu. N-am observat.
PICKI : Du-te Mara, vezi ce-o fi cu ea... (Mara iese.)
PICKI : Ei !! Zut, alors ! Ce-o fi avînd?
POMPILIAN : Poate o simplă urgență. Ța arrive !
PICKI : De ce n-ai dat aseară pe la noi? A fost și Macri cu nevastă-sa.

POMPILIAN : Ați jucat ceva?
PICKI : Un pockeraș. A fost totuși amuzant. Auzi, eu fac un ful de valeți, zic plus...
POMPILIAN (rămîne brusc uluit, în fața tabloului în ulci, pe care atunci îl vede) : Extraordinar ! Fenomenal !
PICKI : Ce ai dragă?
POMPILIAN : Vino-ncoa !, Picki ! Uită-te la portretul ăsta !
PICKI : Mă uit.
POMPILIAN : Și acum uită-te la mine. Nu observi? O asemănare izbitoare...
PICKI : Cu bunăvoință, văd o oarecare asemănare. Țsta e un om tînăr ! Ce, tu ai fost vreodată ofițer, mon vieux?
POMPILIAN : Cum, nu ți-am spus? Am făcut școala militară. Aici, în portretul ăsta eram locotenent. Cînd am ajuns căpitan, am părăsit cariera militară. Asta se întimpla prin patruzeci ! Nu ți-am povestit nimic?
PICKI : Și ai fi avut tot timpul într-un an de cînd sîntem prieteni, și ne vedem zi de zi !
POMPILIAN (în fața tabloului) : Nu încapoe îndoială. Eu sînt. Cum o fi ajuns portretul ăsta, în casa asta? Recunoaște, e destul de bulversant : vii din întimplare în casa unei femei pe care n-o cunoști și te întilnești cu tine însuși — pe un perete ! (Intră Florența cu Mara.)
PICKI : V-ați simțit rău,coniță?
FLORENȚA : Da, puțin. A trecut !
MARA : Știi cît avea pulsul? O sută douăzeci. Să te duci neapărat la doctor, Florența. Nu neglija.
PICKI : Nu vă jucați cu inima,coniță ! Nu vă jucați. Se joacă ea destul cu noi...
POMPILIAN : Doamnă... Vreți să-mi spuneți, al cui e portretul ăsta?
FLORENȚA (nu știe ce să înțeleagă) : Ce vă face să întrebați?
POMPILIAN : Doamnă, dacă nu mă înșel, dacă nu este o extraordinară... coincidență... asemănare... nu știu singur ce s'a mai spun ! Am acasă o fotografie a mea din tinerețe. Sînt treizeci de ani de-atunci. Am să vă aduc fotografia s-o vedeți și dumneavoastră. Aș putea jura că portretul, este o reproducere. Cum a ajuns portretul ăsta în casa dumneavoastră? De unde îl aveți?
FLORENȚA (glas slab, înăbușit de emoție) : Nu vă reamintiți?
POMPILIAN : Ce să-mi reamintesc?
FLORENȚA : Poate ați dăruit cuiva, de mult de tot, o fotografie?
POMPILIAN : Doamnă !! Am dăruit în viața mea atîtea fotografii !
MARA (ride) : Și acum tot pe cele din tinerețe le împarți admiratoarelor tale, Dan?
PICKI : Cu siguranță ! Dar cum rezistă la confruntare?
POMPILIAN : Doamnă, iertați-mă că insist : de unde aveți portretul?
MARA : L-o fi cumpărat la talcioc.
POMPILIAN : Îl aveți de mult?

FLORENȚA : Da... de mult ! (Pauză.) L-am găsit printre lucrurile rămase de la părinții mei.

POMPILIAN : Foarte ciudat. Sinteți din București ?

FLORENȚA : Sint în București de cincisprezece ani.

POMPILIAN : Am să vă aduc neapărat fotografia. Foarte, foarte ciudat.

MARA : Te-ai extaziat destul în fața portretului tău. Dacă o fi al tău. Hai, nu ne așezăm la cărți ?

POMPILIAN (urnindu-se greu din fața portretului) : ...Să ne așezăm.

MARA : Tu stai aici, Dane, noi doi împreună ! Florența cu Picki. Stai acolo, Dane. Tu acolo, Picki. (Fiecare își ia scaunul indicat.)

PICKI : Ei, să vedem cine face cărțile. (Se trag cărțile.)

PICKI (îi se adresează Florenței) : Dumneavoastră, conia. (Florența împarte cărțile. Îi tremură mâinile. Scapă cărțile de câteva ori.)

POMPILIAN : Mal-donne !

MARA : Ce e cu tine, Florența ? Tot nu ți-a trecut ?

POMPILIAN : Să dau eu cărțile ? (Le ia de la Florența. Le amestecă cu dexteritate. Le împarte repede, abil. Fiecare cu cărțile în mână începe să și le sorteze. Florenței îi tremură penibil degetele. Scapă iar câteva cărți din mână ; Pompilian se apleacă, le culege.)

FLORENȚA : Vă rog să mă scuzați. Nu știu ce am astăzi.

MARA (printre dinți) : Devine enervant. Mai dă o dată cărțile, Dane !

FLORENȚA (se ridică de la masă) : Mă iertați. Vin imediat.

MARA : Iar ți-e rău ? Unde pleci ?

FLORENȚA : Să fac cafelele. (Iese.)

MARA : Nu putea să le facă înainte de a se așeza la joc ? ! Nu știu ce e cu ea astăzi !

PICKI (rizind) : Poate emoția că a fost cerută în căsătorie.

MARA : Da, imaginează-ți Dane, a fost cerută în căsătorie.

POMPILIAN : Cîți ani să aibe ?

MARA : Ea zice, patruzecișopt. Exclus ! Uită-te cum arată !

PICKI : E și greu să arate altfel ; duce o viață destul de grea. (Îi explică lui Pompilian.) Are o mică pensiuțe. Din asta se pare că trăiește de ani de zile.

POMPILIAN : Da ? O pensiuțe ? !

MARA : Dă dejunul. Cincisprezece lei, mi se pare. Cred că se mănîncă foarte bine la ea...

PICKI : Cu siguranță ! ! Face niște lucruri delicioase... Am mîncat o dată aici... Ții minte, Mara ? Un iepure cu smîntînă, inublabil ! Colosal !

POMPILIAN : Are mulți abonați ?

MARA : Numai patru. Te-ar interesa și pe tine, Dane ? Să știi că ar fi o idee...

Degas : arlechin

(Schimb complice de priviri între Pompilian și Mara.)

POMPILIAN : Picki, fă-mi tu trampa ! Intreb-o dacă ar fi dispusă.

PICKI : Sigur, mon cher, o întreb...

POMPILIAN : Cincisprezece lei ! Surtout si...

(Între Florența cu o tavă pe care sint ceștile de cafea și o farfurie cu prăjituri. Pune totul pe masă.)

FLORENȚA : Vă rog să vă serviți...

(Pompilian ia o prăjitură, mănîncă.)

MARA : Ei, jucăm ? (Soarbe din cafea.)

FLORENȚA : Poate jucați deocamdată fără mine. (Își freacă fruntea cu palma.) O migrenă teribilă. O să-mi treacă.

PICKI : Ai luat un antinevralgic, coniaș scumpă ?

FLORENȚA : Am luat.

MARA : Dacă nu te simți bine, să renunțăm. Plecăm acasă !

POMPILIAN (mănîncă într-una) : Să plecăm ? ! Nici nu mă gîndesc !

PICKI : Coniaș, ia prăjiturile de aici, altfel ți le mîncăm pe toate.

FLORENȚA: Vă rog! Am pregătit și o gustare. (Vrea să iasă.)

MARA: Stai un pic locului! Nu te mai agita atîta... Ești groaznic de palidă, dragă!

PICKI: Așezați-vă în fotoliu,coniță.

(Florența se așază; Pompilian este iar în fața tabloului; Florența îl urmărește cu privirea.)

POMPILIAN: V-aș ruga, doamnă! Faceți o anchetă printre rudele dumneavoastră... Nu pot să înțeleg cum a ajuns portretul așa aici...

(Picki îi șoptește ceva Marci.)

MARA: Florența dragă, bărbații vor un sprîț.

FLORENȚA: Da! (Vrea să se ridice.)

MARA: Tu stai frumos în fotoliu! Dane, vino să-mi ajuți...

FLORENȚA: Găsiți în frigider și gustările... (Mara și Pompilian ies.)

PICKI: Aveți des palpitații, coniță?

FLORENȚA: Nu.

PICKI: Atunci poate că e din cauza migrenei... Suferiți des de migrenă?

FLORENȚA: Nu, nu sufăr des...

PICKI: Oricum, e bine să vă vadă un medic. Deși s-ar putea să fie o simplă indispoziție. Une simple malaise... Sînteți fumătoare?

FLORENȚA: N-am fumat niciodată...

PICKI: Și desigur, nici alcooluri tari nu beți! De altfel, nici o legătură. Un amic al meu a murit de ciroză. În viața lui n-a pus în gură o picătură de alcool!

(Intră Mara și Pompilian. Vin, sifon. Diverse platouri.)

POMPILIAN (încet, lui Picki): Ai întrebat-o? Gustă Picki o măslină umplută! C'est un rêve!

PICKI (ia o măslină, apoi alta): Coniță Florența, amicul meu Pompilian... trebuie să-ți spun... (Mănîncă.) E un biet holtei!

FLORENȚA (atentă): N-ați fost niciodată căsătorit?

MARA (zînd): Numai de patru ori.

POMPILIAN: De cinci, pardon!

PICKI: Și cum desigur știți, coniță scumpă, bieții holtei sînt candidați cu toții la ulcer, la gastrită și la alte maladii de nutriție...

MARA: Apropo, Pickișor: ți-ai luat pan-gastrinul?

PICKI: Il iau acum! (Scoate din buzunar o pilulă, o înghite.)

(Pompilian i-a aruncat o privire Marci.)

MARA: Friptura e grozavă, Pickișor, să-ți dau o felie?...

(Pompilian din nou, privire spre Mara.)

PICKI: Mai toarnă-mi un sprîț, Dane! Coniță Florența, nu mănînci nimic?

FLORENȚA: Deocamdată...

MARA: Săraca de ea, nu se simte bine deloc, și noi stăm pe capul ei... Dă-ne afară, Florența!

PICKI: Ia să vedem coniță — ce puls aveți?

(Își scoate ceasul, îl pune pe brațul fotoliului. Îi ia mîna Florenței. E cu spatele la Mara și Pompilian.)

POMPILIAN (șoptit): Pickișor dă și consultații medicale?

MARA (încruntare ironică): Te deranjează și asta?

POMPILIAN: Toată comedia mă sufocă! Ieri de ce n-ai venit?

MARA (tot în șoaptă): N-am putut. Picki a stat tot timpul acasă. De ce n-ai venit tu, așeară, la noi?

POMPILIAN: N-am vrut! Nu mai suport! Nu mai suport să te împart!

MARA: Ești absurd! Cu ce vrei să mă ții? (Se întoarce spre Florența.) Ei, ce face bolnava?

PICKI: Nouăzecișicinci! Aveți un calmant în casă, coniță?

FLORENȚA: Da, cred că da.

MARA: Mai bine s-o lăsăm să se culce.

POMPILIAN: Picki, văd că eziți să-mi pledezi cauza. (Se decide.) Doamnă, poate nu e momentul cel mai potrivit să antamez o asemenea discuție. Am auzit că aveți o mică pensiuene.

PICKI (mănîncă): Friptura e într-adevăr colosală! Da... Începusem să vă spun: amicul meu Pompilian — qui est d'ailleurs un charmant garçon — mănîncă pe unde apucă... Soarta burlicilor!

MARA: ...Care nu e tocmai rea! Ce atîta introducere: vrea să te roage să-l iei și pe el în pensiuene!

POMPILIAN (împreunează palmele): Vă rog, doamnă!

FLORENȚA: Am patru persoane, în fiecare zi, la masă. Și...

MARA: Dacă tot gătești pentru patru, al cincilea nu mai contează.

POMPILIAN: Azi ce zi e? Joi, nu? Aș putea veni, cu voia dumneavoastră, chiar de la începutul săptămîinii viitoare, de luni?...

(Întuneric pe scenă și avanscenă. Peste cîteva clipe din nou lumină în sufragerie.)

BĂRBATUL ÎN GRI (se plimbă — numără pe degete): Azi e miercuri, ieri a fost marți, alaltăieri, luni. (Pauză.) Niciodată n-a fost punctual, la nici o întîlnire! Poate că e secretul, pentru a fi întotdeauna așteptat. Și cine nu vine niciodată la întîlnire, poate că toată viața este așteptat! (Pauză.) Va mai veni? Nu va mai veni? Păruse foarte încîntat că și-a găsit un loc unde să poată mînca zilnic, bine și ieftin. Luni, ea a pregătit un adevărat ospăț. Profitorii au fost cei patru abonați. Toți o întrebau: cu ce prilej acest banchet? Ea a tăcut. N-a

spus nimănu că aşteaptă pe cineva, dar tot timpul era la fereastră, după perdea. Toţi au avut luni porţii duble. Sofronie, ca de obicei în ultimul timp, a plecat cu pachetul pentru masa de seară... (Pauză.) Nu ştiu dacă aţi observat, femeile îmbătrânesc de la o zi la alta, de la o clipă la alta chiar... Există un prag teribil, sau poate mai multe praguri în viaţa unei femei, peste care trecînd, se prăbuşesc vertiginos, se apropie vertiginos de staţia terminus... Nu trebuie neapărat să mori ca să fi ajuns acolo... (Întră Florenţa. Pune masa.)

BĂRBATUL ÎN GRI: Va pune şi astăzi pe masă un tacim pentru el. Şi dacă el nu va mai veni niciodată, ea va pune pînă la sfîrşitul vieţii ei, un tacim în plus, pe masă. (Pauză.) Credeţi că el — într-adevăr — n-a recunoscut-o? Să se fi prefăcut? Stau şi mă gîndesc: în ce scop? Ar fi să-i atribui o memorie. Memoria ţine uneori loc şi de conştiinţă. Să nu-i fi convenit să afle Mara, cu care trăieşte de un an? Ce să afle, în fond? Că el, în urmă cu treizeci de ani, a dansat, într-o seară, la un bal, într-un oraşel de provincie, cu o fetişcană, şi la despărţire, el i-a dat o fotografie? (Pauză.) Mai degrabă cred că a uitat. A uitat cu desăvîrşire acest mic şi neînsemnat moment — momentul — din viaţa lui. (Pauză.) Inelul, inelul probabil l-a pierdut la cărţi. Astăzi joacă pinacle! Rareori, un „pockeraş”. (Pauză.) Era ofiţer, făcea parte dintr-un regiment — cum se spunea — de elită. O datorie la cărţi era o datorie de onoare, chiar dacă nu erai om de onoare. A fost silit să demisioneze din armată. A scăpat destul de ieftin; îl proteja nevasta unui general. Alţii au plătit mai scump; cu un foc de revolver în tîmplă! (Pauză.) Pe urmă s-a însurat cu o fată bogată. O viaţă destul de aventuroasă. A fost marinar pe un vas comercial, a fost antreprenor de case, a făcut cîţiva ani puşcărie, a fost traficant de droguri, a fost proprietarul unei spelunci, a fost peşte, a fost mic slujbaş, a fost şofer pe un camion... A fost... A fost... Astăzi face figuraţie la teatru, la cinema-tograf... după cum se întîmplă... Primeşte destul de des pachete de la penultima soţie, una Betti, care i-a scris, că dacă vrea să vină şi el acolo unde e ea. Toate femeile l-au iubit! (Se retrage.) Cu cît au fost mai păgubite în dragostea lor, cu cît au fost mai jefuite şi de sentimente şi de... cu atît l-au iubit mai mult! Toate femeile l-au iubit.

(Florenţa a terminat de pus masa. Întră Sofronie. Bărbatul în gri se retrage.)

FLORENŢA: O! Aşa devreme! Ce-i cu tine?

SOFRONIE: Am venit intenţionat mai devreme, ca să putem sta de vorbă între patru ochi...

FLORENŢA: Ai să-mi spui ceva important?

SOFRONIE: Pentru mine e, în orice caz, foarte important!

FLORENŢA: Mă faci curioasă! (Se aşază.)

SOFRONIE (fără emoţie, fără ezitare): O să-ţi se pară poate incredibil, poate chiar rizibil, ceea ce am să-ţi spun. Desigur, nu mai sînt tînăr. Dar părerea mea este că fiecare avem vîrsta...

FLORENŢA: ...arterelor noastre. Aşa am auzit că se spune.

SOFRONIE: Cu arterele stau foarte bine! Eu cred că fiecare avem vîrsta dorinţelor noastre. Putem trage pe sfoară bătrîneţea şi moartea chiar, dorînd mereu, şi foarte intens, foarte fierbinte, ceva. Viaţa e curioasă să vadă ce mai doreşti, şi moartea îţi mai acordă cîte un răgaz. E mai puţin vulgară decît viaţa! Nimic nu vitalizează mai mult decît dorinţele. Nimic nu ţine mai bine piept bătrîniei, morţii. Oamenii mor cînd moartea îi surprinde, într-un moment în care nu mai doresc nimic. Poate fi un singur moment, dar e destul! Fiindcă se şi moare într-un moment.

FLORENŢA: Şi care e dorinţa ta, acum?

SOFRONIE: Aceeaşi din totdeauna! Să fiu iubit!

FLORENŢA (spaimă, care se transformă într-un ris nervos.)

SOFRONIE: Aştept să te potoleşti!!

FLORENŢA: M-am potolit! (Încă un hohot de ris scurt.) M-am potolit! (Pauză.) Şi cine vrei să te iubească?!

SOFRONIE (filînd efectul): Tu! Bineînţeles...

FLORENŢA: Eu? Eu? (Rîde.)

SOFRONIE: Tu... la optsprezece ani!...

FLORENŢA (nu înţelege): Eu, la optsprezece ani? (Rîde.)

SOFRONIE: Hai, trecă de la mine, tu la treizeci de ani! La treizeciséci de ani!

FLORENŢA (calmă): Ce vrei Sofronie de la mine? Ce tot îndrugi? Ai înnebunit iar?

SOFRONIE (liniştit — după o tăcere): Te-ar deranja foarte mult, dacă te-aş ruga să pregăteşti în una din zilele viitoare, o masă cu totul specială? Un mic banchet, ca luna trecută. Tot nu ştiu cu ce ocazie ne-ai oferit ospăţul! Şi tot nu ştiu de ce erai aşa de tristă.

FLORENŢA: Nu te priveşte!!

SOFRONIE: Este adevărat; nu mă priveşte! Revin, o masă foarte bună...

FLORENŢA (uşor vexată): Cred că în fiecare zi se mîncă foarte bine aici. Nimeni nu s-a plîns!

SOFRONIE: Nici eu! Nu te-am făcut încă să înţelegi. (Pauză.) Vreau să invit pe cineva. Vreau să-i ofer cuiva o masă, într-un cadru familial. Fostii soţi devin la un moment dat un fel de rude. Tu eşti familia mea!

FLORENŢA (mişcată): Şi pe cine vrei să inviţi, Sofronie? Pe cineva de care ai nevoie? Îţi cauţi o slujbă?

SOFRONIE : Pe cineva de care am o imensă nevoie !!

FLORENȚA : Bine, Sofronie. Dacă îți pot fi cu ceva de folos.

SOFRONIE (pauză) : Ai s-o cunoști. Sint sigur că o să-ți placă.

FLORENȚA : E vorba de o femeie?!

SOFRONIE : Da. De femeia pe care o iubesc. Și care mă iubește.

FLORENȚA (stupoare ; câteva clipe nu poate să articuleze nici un cuvânt, apoi) : Tu — tu, ai o iubită?! E uluitor!

SOFRONIE : De două luni.

FLORENȚA : Nu e cu puțință. Îți bași joc de mine. (Ride nervos.)

SOFRONIE : Ce dovezi să-ți dau? (Pauză.)

În fiecare seară mă duc la ea și mîncăm împreună... Ea nu are timp să se ocupe... E salariată...

FLORENȚA (incepe să înțeleagă) : Și mîncăți amîndoi din pachetul pe care...

SOFRONIE : Da. E normal. Cînd ții la o femeie împărți totul cu ea. Și bucățica de piine, nu?

FLORENȚA (se ridică, furioasă) : O împărți cînd e muncită de tine! Prin urmare, de două luni eu vă hrănesc, seară de seară. E o nerușinare din partea ta. O nerușinare!

SOFRONIE : E un punct de vedere foarte meschin. Poate că ascunde altceva.

FLORENȚA (se plimbă agitată) : Ce să ascundă? E un abuz! Ce să ascundă!

SOFRONIE : Poate că ești geloasă, Florența.

FLORENȚA : Geloasă? Pe cine să fiu geloasă? Pe tine? Nu te-am iubit niciodată. Niciodată! O știi prea bine!

SOFRONIE : Dacă nu ești geloasă, sint foarte mulțumit. (Pauză.) O să vă împrieteniți; sint sigur!

FLORENȚA (violent) : Cu cine? Cu iubita ta? Nici nu vreau s-o cunosc. Dacă vii cu ea aici vă dau afară pe amîndoi. Știu, știu de ce vrei s-o aduci aici; ca să mă umilești! Să faci din mine servitoarea ei. Să gătesc pentru ea. Să-i aduc mîncarea la masă. Dar cum ți-ai închipuit că o să accept?

SOFRONIE : O să accepți, Florența, o să accepți. Ești o fată bună.

FLORENȚA : Am fost prea bună cu tine. Să nu mai vii nici tu aici. Nici cu ea, nici fără ea. Pleacă. Acum. Pleacă imediat. (Deschide ușa.)

SOFRONIE (se uită lung la ea, își ia pălăria, iese) : Prea tîrziu, draga mea. Prea tîrziu! O, dacă mi-ai fi dovedit altădată atîta dragoste... Acum e prea tîrziu.

(Florența a îmbătrînit parcă, deodată, cu cîțiva ani. Stă mută privind în gol. Încet, se așază într-un fotoliu. Intră Bărbatul în gri.)

BĂRBATUL ÎN GRI (ascultă; apoi replică la gîndul ei) : Ce naivitate îți poate trece prin minte, draga mea, (O mîngie pe păr, încet, cu tandrețe.) E adevărat tot ce ți-a spus. Nu, nu cred că a fost o războare,

pentru că încă te iubește. Deși... Nu, nici eu singur nu știu ce să-ți mai spun. Aș vrea să nu mai fii atît de tristă.

FLORENȚA (se încruntă, vocea gîndului) : Pachetul cu care pleca în fiecare zi. (Alt ton.) Dar poate că era numai pentru el. Nu este totuși o dovadă.

BĂRBATUL ÎN GRI (replică la alt gînd al ei) : Cine e ea? O biată femeie. Are ceva din tine. Dacă asta te poate consola. (Pauză; replică la gîndul ei.) Da, destul de tînără; maximum treizecizecinci de ani...

FLORENȚA : Nu se poate. El nu poate fi iubit.

BĂRBATUL ÎN GRI (replică la gîndul ei) : Poate într-adevăr nu-l iubește. Îl acceptă. De ce te miri?! Era și ea singură. Părăsită, poate... (Declamator.) Femei! Mai multă clemență pentru surorile voastre gemene intru toate durerile. (Pauză; se încruntă; ascultă gîndul ei; exclamă.) Îi pare rău că l-a gonit. Hotărît, pe femeia asta au pierdut-o regretele! Și amintirile!

FLORENȚA (vocea gîndului) : Aș vrea s-o văd. S-o văd cu ochii mei. Nu cred. Nu cred că există.

BĂRBATUL ÎN GRI (încet) : Există, există, draga mea! Ar fi de preferat să n-o întîlnești niciodată. Vrei să mai cobori un prag? Ai mai coborit. Uită-te în oglindă!

FLORENȚA (se ridică. Se uită în oglindă. Se încruntă. Se întoarce. Se oprește în fața fotografiei; negustorul; încet) : Nasturi... (Cu melancolie.) Stringeți nasturi albi pentru zile negre. (Își șterge o lacrimă.)

BĂRBATUL ÎN GRI (ascultîndu-i gîndul) : A fost bun, a fost cel mai bun, pentru că a murit la timp! (Pauză.) Da, și asta este adevărat, nu ți-a impus niciodată... dragostea... datoria... conjugală, cum să mă exprim mai... Ai trăit ca o fecioară lingă el. Nu era foarte bătrîn. Totuși, se înțimplă...

(Florența își șterge lacrimile.)

BĂRBATUL ÎN GRI (continuă) : Sfîntă durere care mîngie altă durere! Dacă în clipa asta ți-ar da Dumnezeu o sfîntă durere de dinți, o sfîntă și cumplită durere de dinți. Defunctul soț; trădătorul ex-soț, cavalerul ticălos cu care ai valsat o seară... ar pieri toți, în aceeași uriașă carie de măsea! (Declamator.) Trăiască durerile de dinți, sfintele dureri de dinți. Sint salvarea sufletelor noastre, fără sfințenie.

(Scena care urmează se desfășoară într-un ritm foarte rapid, sugerînd automatismul acelorași și acelorași gesturi și cuvinte, repetate zi de zi. Bărbatul în gri dispare în culise. Intră inginerul Tundrea.)

TUNDREA : Sărut miinile!

FLORENȚA : Bună ziua, tovarășe inginer!

(Intră imediat farmacistul Suciu.)

SUCIU : Sărut mina !... Știți, m-am hotărît, mă însor...

(Între Voiculescu.)

VOICULESCU : Sărut mînușîta...

FLORENȚA : Pofțiți la masă !

TUNDREA (plecînd) : Mulțumesc pentru masă. A fost excelentă.

SUCIU : La revedere !

VOICULESCU : Numai Sofica mea gătea așa de bine ! Am visat-o și azi-noapte. Complimente din partea ei, doamnă Florența. Aștept răspunsul. (Ieșind.) Mai gîndiți-vă..
FLORENȚA : Mă mai gîndesc.

(Vor intra și vor ieși de cîteva ori în șir, repetînd aceleași cuvinte și aceleași gesturi. La capătul acestei scene intră Pompilian; ceilalți trei sînt prezenți.)

FLORENȚA (copleșită de emoție) : Ai venit, totuși ! Credeam că n-ai să mai vii niciodată.

POMPILIAN (înclinîndu-se în fața ei) : Am venit după o nepermisă, dar explicabilă înțirziere de o săptămînă. Vă cer respectuos iertare...

FLORENȚA (îl prezintă) : Domnul Dan Pompilian. (Stringeri de mînă.)

VOICULESCU (tușește) : Hm ! Hm ! Mișu Voiculescu.

(Stringeri de mînă — Tundrea și Suciu.)

FLORENȚA : Pofțiți la masă, vă rog.

(Toți în jurul mesei. Toți mîncîcă, se fac că mîncîcă, fiecare à sa manière.)

(Întineric cîteva clipe. Cînd se aprinde lumina, Pompilian și Florența sînt în continuarea unei discuții dinainte începută. Toți ceilalți au plecat.)

FLORENȚA : Nu vă faceți o problemă. O să plătiți cînd o să puteți.

POMPILIAN : Ba îmi fac o problemă, doamnă ! Dacă nu mi-aș fi făcut, aș fi venit la dejun de luna trecută, așa cum ne înțelesesem. Sînt acum într-o mică jenă financiară.

FLORENȚA : O, pentru atîta lucru...

POMPILIAN : Aștept să încasez niște bani de la o coproducție în care am filmat. Trebuie să-i încasez chiar zilele astea.

FLORENȚA : Dar repet, n-are nici o importanță.

POMPILIAN : Ești dumneata prea gentilă.

FLORENȚA : Începuseți să-mi povestiți.

POMPILIAN : Da, cum vă spuneam... N-am avut șansă în mariaj.

FLORENȚA : Îmi închipui, patru divorțuri.

POMPILIAN : Cinci ! (Pauză.) Am cunoscut foarte multe femei în viața mea. Foarte multe ! Și nu vreau să mă laud, toate m-au iubit. Dar foarte puține au știut să-mi inspire o dragoste profundă. Le grand amour ! — cunoașteți expresia ? — pe care unii bărbați, mă număr și eu printre ei, aspiră să-l trăiască.

FLORENȚA (după o ezitare) : Ați fost înșurat de cinci ori. Și logodit de cîte ori ?

POMPILIAN : Asta, zău n-aș mai putea-o spune !

FLORENȚA : De multe ori ?

POMPILIAN : Da, probabil ! Mă înflăcăram foarte ușor cînd eram tînăr. Îmi amintesc..

FLORENȚA (cu o tresărire) : Ce vă amintiti ?

POMPILIAN : Eram cu regimentul meu, într-o toamnă, într-un orașel de provincie.

FLORENȚA (încordată) : Într-un orașel de provincie ?

POMPILIAN : Da. Am cunoscut la un joc de cărți...

FLORENȚA : A ! !

POMPILIAN : ...o femeie superbă. Soția unui magistrat. M-am îndrăgostit de ea chiar din seara în care ne-am cunoscut. Le coup de foudre, dacă cunoașteți expresia. I-am cerut să divorțeze ! Îmi aduc aminte, avea un inel în deget, un inel fără prea mare valoare. Simbolul conțează ! Mi l-a dat chiar în seara aceea. Peste cîteva zile a venit la mine, gata să mă urzeze pînă la capătul lumii. Femeile sînt în general, foarte exaltate. (Pauză.) N-am știut cum să plec mai repede din orașelul acela. (Pauză.) Bărbatul ei o adora. A iertat-o. Și-au reluat viața împreună. Pînă la urmă toate lucrurile se aranjează.

FLORENȚA : Nu s-ar putea spune că ați avut prea multe scrupule în viață. Cel puțin în relațiile cu femeile...

POMPILIAN : Nu e adevărat ! Nu e deloc adevărat ! Eram deplin sincer cînd mă îndrăgosteam și tot atît de sincer cînd îmi trecea. Aș fi fost nesincer dacă aș fi jucat mai departe comedia dragostei. Dar ceea ce nu îți poate ierta niciodată o femeie este tocmai sinceritatea.

FLORENȚA : Ceea ce nu poate uita o femeie, am vrut să spun ierta, este uitarea. (Pauză.) O simplă curiozitate. Cum era inelul acela ?

POMPILIAN : Vă plac bijuteriile probabil, de aceea întrebați. Da, aveți multă feminitate. Beaucoup de feminité... V-am spus : nu era un inel prețios. Aur și cîteva pietricele, diamante mici. Și în mijloc un rubin, mărșor, e drept... (Deodată.) Nu ! Inexact ! Nu soția magistratului mi l-a dat ! Ea mi-a făcut cadou un lănișor fin de aur, cu o cruciuliță. Mi l-a legat de gît...

FLORENȚA (cu emoție) : Și atunci, cine v-a dat inelul ?

POMPILIAN : Dacă memoria nu-mi joacă iar o festă, cred că îl aveam de la o dansatoare... Dansa într-un varieté, la Constanța. Da, cred că de la ea îl aveam. Era ungu-roaică... Foarte tînără, optsprezece-nouăsprezece ani. Și, imaginez-vous, castă ! Am fost primul bărbat din viața ei. Dar trebuie să vă mărturisesc, n-am avut o slăbiciune deosebită pentru fecioare !

FLORENȚA : Și ați părăsit-o și pe ea ?

POMPILIAN : Pentru prima mea soție. (Se uită la ceas.) Mara și cu Picki spuneau că trec pe-aici să mă ia la cinematograf.

FLORENȚA : A ! De aceea ați stat. Ii așteptați pe ei.

POMPILIAN : E un film francezesc — mi se pare... Rulează la cinematograful din cartierul dumneavoastră. (Strict, din politețe.) Poate mergeți și dumneavoastră cu noi.

FLORENȚA : Nu cred să pot.

POMPILIAN : Îmi închipui, sînteți foarte ocupată ! Nu vă ajută nimeni ? Faceți toată gospodăria singură ?

FLORENȚA : O dată pe săptămînă vine o femeie să-mi bată covoarele, să spele geamurile.

POMPILIAN : Ei, trebuie și asta ! Da, sînt treburi mai grele, nu le puteți face chiar pe toate singură. (Se uită iar la ceas.)

FLORENȚA : Văd că v-ați pierdut răbdarea.

POMPILIAN (politicos) : A, nu ! A fost foarte agreabilă conversația cu dumneavoastră...

(Soneria de la intrare.)

POMPILIAN : Să sperăm că sînt ei.

(Florența se ridică. Iese prin ușa comunicantă cu vestibulul.)

(Pompilian ciugulește dintr-o farfurie niște boabe de strugure. Intră Florența, Mara și Picki. Schimb elocvent de priviri între Mara și Pompilian.)

POMPILIAN : În sfîrșit ! De ce ați întîrziat atît ? Noroc că doamna Florența a fost drăguță și mi-a ținut companie.

PICKI (candoare) : Nu știi cum e Mara ? Îi trebuie două ore ca să se îmbrace. Și cinci minute ca să se dezbrace.

MARA : Nu mai da vina pe mine ! Tu te-ai întors de la ușa ca să dai un telefon. Dar avem tot timpul, filmul începe abia la cinci.

POMPILIAN : Da ? Eu înțelesesem că la patru.

FLORENȚA : Luați loc !

PICKI (cătrep Florența) : Ce mai e nou,coniță ? Cum vă mai simțiți cu sănătatea ? De altfel, aveți o mină excelentă.

POMPILIAN : Vraiment, vous avez une très bonne mine !

MARA : Da, da, te-ai mai îndreptat ! Ce-ți mai face pretendentul ?

FLORENȚA : Așteaptă...

PICKI : Coniță Florența, sint obraznic dacă te rog : o cafea ?

FLORENȚA : Vai de mine, cu toată plăcerea !

POMPILIAN : Atunci, aș îndrăzni și eu...

FLORENȚA : Pentru toată lumea ! (Iese imediat.)

MARA : Pickișor, roag-o să nu le facă prea dulci...

PICKI : Da, da. De obicei le face prea dulci. (Iese în urma Florenței.)

POMPILIAN (ii sărută pătimaș mina Mariei) : Îți mulțumesc !

MARA (il sărută pe ochi) : Dragule ! (Întoarce repede capul spre ușa prin care ieșit Picki.)

FLORENȚA : Să te așezi lingă mine la cinematograful. Am ajuns ca un elev de liceu. (Ii fură un sărut.)

MARA : Nu-ți strică o mică cură de întinerire. (Imediat.) Ești mulțumit de pensiune ?

POMPILIAN : Gătește într-adevăr admirabil. Ne-a dat astăzi niște șnițele, fondante și crocanta, în același timp ! Se topeau în gură ! Și o ciorbă de pește...

MARA : Vezi ? Îți port noroc !

(Intră Picki și Florența. Ea aduce cafelele și împarte ceștile. Picki mestecă ceva.)

POMPILIAN : Ce măninci, mon cher ?

PICKI (înghite) : Mi-a oferit conița Florența un șnițel... Delicios ! (Vreca să-și aprindă o țigară.) Bricheta ! Cred că am uitat-o în bucatărie. (Iese imediat ; Florența e cu spatula.)

POMPILIAN (se apropie de Mara) : Vino devreme mîine dimineață ! Cit de devreme. Să avem o dimineață întreagă a noastră, numai a noastră. Sînt atît de lacom de tine, atît de flămînd de tine.

MARA : Chiar și de cînd ești așa de bine hrănit ?

(Florența întoarce capul ; surprinde scena.)

POMPILIAN (în șoaptă) : Mi-e dor de tine ! (O sărută pe gît.)

MARA (în șoaptă) : Îmi dai frisoane !... Oh, Dan.

(Florența se preface că n-a văzut nimic. Reintră Picki.)

MARA : Florența, nu vrei să vii și tu cu noi la cinematograful ? (Imediat.) Știi că nu mi-a reușit tailleul-ul. Nu e deloc faimos croitorul. Sînt furioasă pe Ella ; ea mi l-a recomandat.

PICKI (vreca să aibă haz) : Nu știi cine spunea : peria de dinți și croitorul nu se împrumută niciodată...

MARA : Nu croitorul, nevasta. Tu nu mă împrumuți nimănui, Pickișor, nu-i așa ?

PICKI : Eu sînt de modă veche. Nu te împrumut nici măcar cu dobîndă bună. (Ii sărută mîna. Se întoarce spre Florența.) Am fost un om norocos, coniță ! Par le temps qui court. Am cea mai încîntătoare și fidelă soție din lume !

POMPILIAN : Ești cam exhibiționist, mon cher !

MARA : Haideți, băieți ! Au revoir, Florența dragă ! Ne vedem joi la tînc, da ?

PICKI : Sărut mîinile, coniță dragă.

POMPILIAN (se înclină) : Rămîneți așadar acasă... A bientôt, chère madame... (Ies toți trei.)

FLORENȚA (singură) : Cunosc expresia : „Ă bientôt“ ! „Pe curînd !“ Adică niciodată. (Adună ceștile.)

(O mare tristețe. Dar e tristețea cu care s-a obișnuit. Ii vine ca o mînușă. Cum s-a obișnuit să spele, zi de zi, vasele. Se îndreaptă cu tava spre ușa din stînga. Se oprește o clipă în fața portretului în ulei

o ofițerului. Iese. Intencionez pe scenă câteva clipe. Când se reaprinde lumina, în sufragerie: Profesorul Sofronie, Coca, iubita lui Sofronie, Voiculescu, Pompilian, Suciul, Tundrea și Dina, soția acestuia din urmă; Florența printre ei. Masa din sufragerie răvășită. ca după un ospăț. Sofronie stă pe canapea lângă Coca. Un braț pe după gîtul ei.)

SUCIU (în picioare — cu un pahar de vin în mînă): Dar ești turtă amorezat, profesore!

VOICULESCU: Am observat și eu! Mort-copt amorezat! Și eu am iubit-o ca un nebun pe Sofica mea. Dar a iubit-o și mai mult Dumnezeu că mi-a luat-o.

(Coca surîde.)

SOFRONIE (ironic): Deci nu ți-a prea fost credincioasă Sofica dumitale...

VOICULESCU (aparent în glumă): Ți-aș spune una, dar e dumneaci de față. (Arată spre Coca; se întoarce spre Sofronie.) Pot să-ți spun doar atât, că zece zile cit n-ai mai dat pe aici, nu știu motivu', am mîncat și eu fără noduri în gît. Nu mi-a mai numărat, ca să zic așa, nimeni bucățica din gură.

TUNDREA (îi explică Dinei): Domnul profesor și cu domnul Voiculescu sînt vechi rivali.

DINA (rîde): Da? Ce-și dispută?

TUNDREA: Pe doamna Florența. Da, da, pe doamna Florența.

SUCIU: Făcuși ce făcuși, profesore și... Ce mai! Mi-ai luat-o înainte. Eu mă căznesc să mă însor, caut în stînga, caut în dreapta, și dumneata dai lovitura dintr-o dată. Invidiile mele cele mai sincere! (Ridică paharul; se întoarce către Coca.) Da, spune și dumneata, sincer ce-ai găsit la el, tovărășico? (Îl bate pe Sofronie pe umăr.) Glumesc! Dumneata știi că eu glumesc...

(În tot acest timp, Pompilian mîncăcă, așezat într-un fotoliu. Ține o farfurioară cu prăjituri pe genunchi.)

COCA (jenant de serioasă): Vrei să știi ce-am găsit la el? (Îl mîngîie pe cheie.) Bunătate! Vorbe frumoase! E delicat. E fin. E foarte delicat și foarte fin cu mine. Cînd un bărbat e bun și fin, femeia se atașează. Noi femeile, sîntem foarte atașabile.

SUCIU (ironic): Femeia este un animal eminent domestic, și deci, „atașabil“, cum bine spui mata...

COCA: Animal? Femeia este un animal? Frumoasă părere ai. Nu mă miră că ai rămas neînsurat!

VOICULESCU (filozof): Animalul are de multe ori mai mult suflet decît omul. Asta, una la mînă. Și a doua, poate nu-i convine întotdeauna animalului să fie comparat cu omul.

COCA (stupidă): Bine, asta este altceva...

(Florența, Tundrea și cu Dina stau încet de vorbă în celălalt capăt al încăperii.)

VOICULESCU: Am avut un cățel. Ei, ce credeți?! La o lună după ce s-a prăpădit Sofica a murit și el! Cățelul! (Pauză.) Cîinele e în orice caz mai atașabil decît omul.

COCA: Și pisica e foarte, foarte atașabilă.

VOICULESCU: Nu se compară cu cîinele.

COCA: Ba se compară. Eu am o pisică; doarme cu mine în pat...

SUCIU: O să-i ia locul profesorul.

COCA (rîde): După căsătorie. Numai după căsătorie.

(Florența trece prin fața fiecăruia, cu un platou pe care sînt prăjituri.)

POMPILIAN: Merçi beaucoup! (Mai ia.)

TUNDREA: Prea ne răsfeți, doamnă Florența.

DINA: L-ați învățat rău pe bărbatu-meu. Zău! O să fie foarte pretențios acum la masă.

POMPILIAN: N-o să mai dejunați aici?

TUNDREA: Nu... Dacă s-a întors nevastă-mea.

SUCIU: Eu tot nu știu ce sărbătorim astăzi. (Ironic.) Logodna profesorului cu tovărășica mai atașabilă chiar decît pisica?

FLORENȚA : Nu! Dumnealor s-au nimerit aici. Inginerul Tundrea a vrut să facem o masă de adio.

(Exclamații!)

TUNDREA : Să le spunem secretul ? (Se întoarce spre Dina.)

DINA : Ne mutăm într-un apartament nou. În Balta Albă.

TUNDREA : ... Cu o cameră în plus pentru, pentru... (Se uită tandru la Dina.) pentru...

VOICULESCU : Aveți un copil ?

TUNDREA : O să avem. (O adună pe Dina lângă el.)

FLORENȚA : Nu știam. Felicitările mele. (Ridică paharul.)

COCA (ridicolă tot timpul) : În ce lună sințeti ? Nu se observă nimic. Purtați corset ?

DINA : Nu... E foarte la început.

TUNDREA : Zău, nici nu ne dăm seama ce contribuție fericită a avut în viața fiecăruia din noi, doamna Florența. Drăguța și buna noastră doamnă Florența.

FLORENȚA (flatată) : Ce contribuție am avut ?

TUNDREA : Ne-ați făcut să apreciem și mai mult viața de familie. Aici ne-am simțit într-adevăr ca într-o familie. Și sînt convins că numai pentru că am mîncat aici, zi de zi, mi-am putut pregăti examenul de doctorat !

FLORENȚA (foarte flatată) : Exagerați !

VOICULESCU (cu filozofia lui) : Sigur ! Cînd omul mînîncă bine prinde putere, prinde curaj, ca să zic așa...

SOFRONIE : Asta, sigur și-a spus-o Sofica dumitale, tot în vis.

(Risete.)

VOICULESCU : Nu, nu, mi-a spus-o personal, cînd era încă în viață, mitifica ! Oho ! Cite sfaturi mi-a mai dat și îmi mai dă încă. Da, da. Și eu nu ies din cuvîntul ei.

DINA (pe zîmbet) : Trebuie să înțeleg, doamnă Florența, că vă datorez tot dumneavoastră și fidelitatea conjugală a sotului meu ! Tot de la restaurante, de la mesele cu amici, se trag și alte încurcături !

SUCIU : M-am hotărît : pînă la iarnă mă însoz sigur !

(Proteste, risete.)

VOICULESCU (se întoarce spre Sofronie) : Și dumneata, după ce o să te căsătorești cu doamna sau, poate greșesc, domnișoara ?

COCA : Doamna ! Am fost căsătorită !

SOFRONIE : Ce voiai să știi, domnule Voiculescu ? Că dumneata tot timpul trebuie să întrebi ceva.

VOICULESCU : ...Voiam să știu, dacă după căsătorie, o să mîncăm aici, dumneata și soția...

FLORENȚA (imediat) : Îmi pare rău, dar nu mai pot primi nici o persoană în plus !

COCA (lui Sofronie) : Auzi, Angheluș ?

(Rîde.) Atunci nu mă mai mărît cu tine. (Serioasă.) Eu sînt în cîmpul muncii. N-am timp să mă ocup de gătit. Așa — singură,

mai mînînc la Expres — mai mînînc crenvurști la noi la bufet. Că ne aduce în fiecare zi crenvurști foarte, foarte proaspeți. Și mie îmi plac foarte, foarte mult... Dar cînd ești căsătorită, ai alte obligații !

SUCIU : Lasă, își cumpără profesorul o carte de bucate ! Cîți ani ai tovarășico ?

COCA : Treizecișicinci ! Împlinesc chiar în ziua întii de Crăciun.

SUCIU : Sigur, își cumpără carte de bucate !

TUNDREA : Vedeți, doamnă Florența ? Aveți un rol decisiv și în viața profesorului Sofronie. Dacă nu-i primiți în pensiune la dumneavoastră, se strică logodna.

COCA (rîde stupid) : Char așa ! Se strică sigur.

POMPILIAN : Pot să spun că și în viața mea jucați, doamnă, un rol important. În primul rînd... O să vă fac o confesiune cam prozaică. De cînd mînînc aici, de două săptămîni, nu am mai luat o singură dată bicarbonat.

FLORENȚA (ironic) : Sînt foarte mișcată.

VOICULESCU : Sofica nu-mi dădea voie să iau bicarbonat. Un ceai de mușețel e mult, mult mai sănătos... Da' nu se găsește întotdeauna mușețel. Nu știu de ce. Chiar voiam să te rog, farmacistule...

SUCIU : Da, sigur.

SOFRONIE : Raiul e cu siguranță semănat de la un capăt la altul numai cu mușețel, de cînd e Sofica dumitale acolo...

VOICULESCU : În orice caz, dumneata n-ai să vezi raiul, așa că nici cu Sofica mea n-ai să ai onoarea să faci cunoștință...

COCA : Mai stăm, Angheluș ?

SOFRONIE : Nu, plecăm îndată, draga mea.

(Se ridică amîndoi.)

TUNDREA : Dina, să mergem și noi. Vă mulțumim foarte mult, doamnă Florența. Pentru tot ! O să venim să vă mai vedem. **FLORENȚA** : O să fiți întotdeauna bineveniți.

DINA : După ce ne aranjăm, o să vă rugăm... Paul, i-ai dat doamnei Florența noua noastră adresă ?

TUNDREA (notează repede pe un petec de hîrtie) : Pofștiți ! Să nu ne uitați. Nici noi n-o să vă uităm.

(Stringeri de mină. Sofronie, Coca, Tundrea, Dina ies cu toți patru deodată.)

SUCIU (nici n-au ieșit bine pe ușă) : Ce cretină !

POMPILIAN : Oui, un peu simple d'esprit ! — dacă cunoașteți expresia.

VOICULESCU : Ce-ați spus ?

SUCIU : Decît așa una, mai bine mor holtei.

VOICULESCU : Ce-ai cu ea, domnule ? Femeie așezată, la locul ei. Doar atît, cam prea tinerică pentru dînsul. Dar pare foarte ascultătoare. Și asta face foarte mult.

SUCIU : Ei, o să mă retrag și eu. (Nu dă mîna cu nimeni.) La revedere. (Ieșind.) Pe mîine.

POMPILIAN : Doamnă Florența, așa avea o rugămintă.

FLORENȚA : Vă rog.
POMPILIAN : Poate abuzez de ospitalitatea dumneavoastră. Aș îndrăzni să vă rog...

FLORENȚA : O cafea ?

POMPILIAN : Nu. Mulțumesc. V-ar deranja dacă mi-aș permite să fac un duș la dumneavoastră ?

VOICULESCU (tușește) : Hm ! Hm !

FLORENȚA : Dar deloc ! Cu plăcere.

POMPILIAN : Sinteți prea amabilă. La noi, în apartamentul în care locuiesc, s-a defectat un cazan. N-avem apă caldă de zece zile. (Se ridică.) Imaginez-vous ! Eu baie în cadă nu fac niciodată, scuzați-mi confesiunea. (Pornește spre ușa din stînga ; se întoarce.) Vă mai găesc aici, domnule Voiculescu ?

VOICULESCU (tușește) : Hm ! Hm ! Nu cred...

POMPILIAN : Atunci... au revoir. (Iese.)

VOICULESCU : În prețul de masă intră și baia ?

FLORENȚA : Ai auzit foarte bine, e prima dată.

VOICULESCU : Totu' începe cu prima dată. Da, mă rog. Nu e treaba mea.

FLORENȚA : Intr-adevăr.

VOICULESCU (după o pauză) : Doamnă Florența, aș dori să-ți spun câteva cuvinte. Bine că s-a dus asta să-și facă dușu', altfel nu mai rămîneau singur cu dumneata. (Filozof.) Așa că tot răul e spre bine. Una la mîna. Și a doua, nu tot binele e spre rău...

FLORENȚA : Nu știu ce vrei să spui.

VOICULESCU : Eu vreau să vorbesc cu dumneata.

FLORENȚA : În legătură cu răspunsul.

VOICULESCU : Și da și nu. (Pauză.) Să nu mă înțelegi greșit.

FLORENȚA (absentă) : Bine, o să încerc.

VOICULESCU : Poate că într-o privință ai să mă înțelegi, poate că într-alta nu. Adică poate într-o privință o să te superi.

FLORENȚA : A ! Știu ! Nu poți să-l suferi pe domnul Pompilian.

VOICULESCU : Alțeva voiam să-ți spun. Dai vin eu și acolo. Acum că s-a deschis discuția despre Pompilian, să vorbim și despre chestiunea asta. O spun și eu și a spus-o azi și profesorul', cînd te-ai dus să faci cafelele. Și chiar și farmacistul' a observat...

FLORENȚA (cu o mică spaimă) : Ce ?

VOICULESCU : Dumneata îl favorizezi foarte mult la mîncare pe... ăsta, pe... Pompilian !

FLORENȚA : Il protejez ?

VOICULESCU : Și il protejezi și il favorizezi. Chiar astăzi, ca să vorbim concret, lui i-ai dat trei clătite și nouă numai cîte două.

FLORENȚA (amar) : Ca să-mi spui toate astea, ai ținut să rămii singur cu mine, domnule Voiculescu ?

VOICULESCU : Dumneata ai deschis discuția. Eu alțeva aveam de vorbit cu dumneata. (Pauză.) Eu așteptam un răspuns de la mata.

FLORENȚA : Da. Știu.

VOICULESCU : Nu. Nu știi totul. (Pauză.) Mata n-ai de unde să știi că am visat-o pe Sofica ieri noapte. Două săptămîni nu mi-a mai apărut deloc în vis. Chiar mă miram. Ce-o fi cu ea ?

FLORENȚA (suris) : O fi fost ocupată.

VOICULESCU : Eu cred că era supărată. (Pauză.) Poate că atunci cînd mi-a spus să mă însoar cu dumneata o fi vrut numai să mă încerce. Că altfel nu-mi așplic.

FLORENȚA (ușor încrunțată) : Nu-ți mai dă voie să te căsătorești ?

VOICULESCU : Ori s-o fi răzgîndit. Dar de dat, nu-mi mai dă voie. (Gest de dezolare ; pauză.) Stătea dreaptă în fața mea, se uita drept în ochii mei și atît a spus : Ștrengarule ! (Face gestul de amenintare cu degetul.) Ștrengarule ! Și a pierit. Cît timp am trăit cu ea, patruzeci de ani, o dată nu mi-a zis vorba asta grea.

FLORENȚA (lovită) : E limpede, domnule Voiculescu, nu trebuie să te însoari. (Se ridică.) De altfel, răspunsul meu... Eu eram de mult de aceeași părere cu Sofica dumitale. (Scoate cîteva flori din glastră.) Din partea mea. Mulțumește-ți. (Ii vine totuși, nici ea nu știe exact de ce, să plîngă. Poate pentru că a mai trecut un prag.)

VOICULESCU (stupid, cu florile în mîna) : Doamnă Florența, ești un înger. Locul dumitale nu e aici pe pămînt, e în cer, lângă Sofica mea. (Intră Pompilian.)

POMPILIAN : A ! Deranjez ?

FLORENȚA : I-am oferit văduvului neconsolat cîteva flori, se duce la cimitir.

POMPILIAN : Impresionant. (Imediat.) A fost excelent dușul, doamnă. Merçi ! Merçi ! beaucoup !

VOICULESCU (cu privirea în pămînt) : Doamnă Florența, pot să mai vin la masă ? Asta nu mi-a interzis încă Sofica.

FLORENȚA : Atunci vino mai departe. Cînd o să-ți interzică, te rog să mă anunți !

VOICULESCU (ieșind) : Mi-ar părea rău să-mi interzică. Dar sper că nu...

POMPILIAN : Îmi permiteți să mai rămîn cîteva clipe ? Deși nu e frig afară, e mai prudent. (Se așază în fotoliu, scoate un ziar din buzunar. Florența croșetează.) Se schimbă vremea. Am și eu semnele mele. Dar văd că scrie și în buletinul meteorologic.

FLORENȚA : Se duce și toamna... Vine iarna...

POMPILIAN (lasă /să-i cadă ziarul) : Ce lucrați ?

FLORENȚA : Un fular mai gros...

POMPILIAN : Nu vă stau mîinile o clipă. (Pauză.) Lucrați numai pentru dumneavoastră, sau și pentru... Vreau să spun, dacă primiți comenzi...

FLORENȚA : Nu prea primesc.

POMPILIAN : Am avut un fular splendid. Din Anglia... Nu știu unde dracu' l-am pierdut. (Pauză.) Da, da, vine iarna. (Pauză.) Trebuie să-mi scot demiul de la naftalină.

Mai trece o iarnă, mai trece o vară, și așa se duce toată viața. Păcat! Rămîn doar niște boarfe în urma noastră.

FLORENȚA (după o tăcere): Eu am o rochie pe care o păstrez de treizeci de ani. **POMPILIAN**: Imaginez-vous: și eu am un sacou, de peste douăzeci de ani. Evident, e demodat... Dar în perfectă, în perfectă stare. **FLORENȚA** (continuă): Prima mea rochie de bal. Aveam optsprezece ani... Primul meu bal! Și ultimul! (Suris.)

POMPILIAN: Imaginez-vous! Serios? Nu v-a plăcut să dansați?

FLORENȚA: Mi-a plăcut să valsez (Pauză.) Îmbrăcam uneori rochia mea de bal, mă așezam la pian și cântam un vals... Întotdeauna același... L-am dansat, odată, de mult, cu cineva... Vreți să vi-l cânt la pian?

POMPILIAN: O! Desigur!

BĂRBATUL ÎN GRI (intră și rămîne în picioare, în spatele fotoliului pe care stă Florența.)

FLORENȚA (se ridică. Se așază la pian. Cîntă valsul.)

POMPILIAN (ascultă, s-ar zice — nostalgic.) **FLORENȚA** (încetează. Lasă să cadă capacul peste claviatură; se îndreaptă ca halucinată, cu brațele deschise, spre Pompilian; rostește): Să dansăm valsul nostru...

POMPILIAN (nu o vede.)

BĂRBATUL ÎN GRI (se întoarce cu fața spre culise. Bate din palme, comandă): Ilustrația muzicală! Valsul!

(Din culise se aude în surdină, valsul.)

BĂRBATUL ÎN GRI (își lipeste militărește călcîiele, ca altădată locotenentul Pompilian; se înclină în fața Florenței. Dar toate gesturile lui vor fi caricaturale): Domnișoara dansează?

(Florența se abandonează, ca altădată. Valsează cu el. Pompilian ca și cînd n-ar fi de față; își curăță unghiile, sau se caută prin buzunare. Florența și Bărbatul în gri s-au oprit din valsul lor.)

POMPILIAN (ridică privirea spre Florența): Mi-a plăcut cum ați cîntat la pian. Cu mult sentiment! (Pauză.) Un frac... O rochie de bal... un vals... o întreagă epocă! Era frumos. (Fluieră valsul.)

FLORENȚA (cu vocea gîndului, evocînd): Bănuiam că nu ești de aici... Cînd ai venit?

BĂRBATUL ÎN GRI (cu glasul lui Pompilian, parodiînd): Astăzi! Te-am văzut din prima clipă cînd am intrat în salonul mare. Erau cîțiva bărbați în jurul dumitale. Te-am privit lung — și ți-am chemat privirea.

FLORENȚA (cu toată emoția de atunci): Da, am simțit.

(Pompilian s-a ridicat; e în fața tabloului său în ulei.)

FLORENȚA (același glas): Rămii aici pentru totdeauna?

BĂRBATUL ÎN GRI: Miine în zori trebuie să plec. Dar mă voi întoarce curînd. Foarte curînd.

(Florența — o mină la frunte; rămîne citeva clipe cu ochii închiși. Bărbatul în gri s-a retras în spatele fotoliului pe care a stat Florența.)

POMPILIAN (tot în fața tabloului. Fredonează valsul): Știți ce-mi amintește valsul ăsta?

FLORENȚA (intens): Ce vă amintește?

POMPILIAN (suride): O vară la Sinaia... De mult! Mă aflam în voiaj de nuntă cu cea de-a doua soție a mea. Era de origine franceză. În parc cînta muzica militară. Valsul ăsta! (Pauză.) Doamnă, în trei zile am pierdut o avere la chemin de fer. O avere! Dar ce conta pe vremea aceea. On était jeun! On était...

FLORENȚA: Și nu vă mai amintește nimic altceva?

POMPILIAN: O! Bineînțeles! E un vals cunoscut!

FLORENȚA (pauză): La primul meu bal... Am dansat cu cineva. (Pauză.) Toată viața mea s-a hotărît în noaptea aceea. (Pauză.) Și din tot, n-a mai rămas decît o rochie veche într-un cufăr, alături de alte rochii, tot atît de vechi. (Se îndreaptă spre cufăr, vrea să-l deschidă.)

BĂRBATUL ÎN GRI: Nu! Te rog! Nu suport ridicolul, se amestecă întotdeauna în el prea mult tragic. Te rog!

FLORENȚA (se întoarce, fără să fi deschis cufărul; repetă cu fața spre Pompilian): Din tot... n-a mai rămas decît atît, o rochie veche de bal. Asta e, de fapt, toată biografia mea... o seară de bal... un vals...

POMPILIAN (din politete): Vorbiți serios?

FLORENȚA: N-am știut să glumesc niciodată. (Pauză.) Spuneți, ați fost la baluri în tinerețea dumneavoastră?

POMPILIAN (ride): Am fost un mare dansator!

FLORENȚA: Și nici un bal nu v-a lăsat o impresie, o amintire mai deosebită?

POMPILIAN (ușor amuzat): Să mă gîndesc...

FLORENȚA (gravă): Gîndiți-vă...

(Pompilian ridică din umeri; își aprinde o țigară.)

FLORENȚA: Ați fost vreodată la Rîmnicu Vîlcea?

BĂRBATUL ÎN GRI: Oprește-te, Florența! Te rog, draga mea, cruță-te! Doamne Dumnezeule! Ce voluptate a suferinței! (Spre public.) Și dumneavoastră vă autoflagelați în halul ăsta? Probabil, probabil, toți sîntem proprii noștri călăi... De ce mai avem atunci nevoie și de alții?

POMPILIAN (răspuns la întrebarea Florenței): La Rîmnicul Vîlcea? O! De multe ori! Un orașel drăguț! Aveam o mătușă și un unchi acolo. De cite ori rămîneau în pană de bani, la ei găseam salvarea. Dar de ce mă întrebați? Sînteți cumva de acolo?

FLORENȚA: Da. (Pauză.) De acolo...

POMPILIAN (o clipă pe gînduri): A, sigur! Așa se explică! Dacă sînteți din

Rîmnicu Vilcea, probabil că părinții dumneavoastră au fost în relații cu unchiul și mătușa mea...

FLORENȚA : Nu înțeleg...

POMPILIAN (se ridică; din nou în fața portretului) : Sigur! Așa trebuie să se fi întâmplat! Rudele acelea ale mele, care țineau enorm, enorm la mine, au comandat probabil un tablou după o fotografie de a mea. Și cine știe prin ce împrejurare, tabloul a ajuns în casa părinților dumitale. Pot să vă întreb cum vă numeați ca domnișoară?

FLORENȚA : Georgescu. Florența Georgescu. (Pauză.) Acum port numele soțului meu, care a murit...

POMPILIAN (se întoarce spre fotoliu) : Nu vreți să vindeți tabloul? Aș fi foarte amator să-l cumpăr...

FLORENȚA : Nu. (Se uită în ochii lui adînc; se ridică brusc.)

BĂRBATUL ÎN GRI : Ai spus : Nu! E destul. Crede-mă! Tot ce va urma va fi penibil.

FLORENȚA (vine aproape de Pompilian) : Și asta vreți să-mi ieți?

POMPILIAN (o privește consternat.)

FLORENȚA (fără stăpînire; cu tot ce a acumulat) : Într-o seară, la un bal... Era primul meu bal... Aveam optsprezece ani. Și dumneata ai venit... (Se încarcă de emoție.) Ai venit în orașul meu în care trăiam liniștită. Poate chiar fericită.

POMPILIAN : Eu?

BĂRBATUL ÎN GRI : Ca în Pescărușul lui Cehov. Vă reamintiți? Trigorin îi spune Ninei : „Subiect pentru o mică istorioară : la marginea unui lac trăiește din copilarie, o tînră fată care îți seamănă; iubește lacul ca un pescăruș și ca un pescăruș trăiește liberă și fericită. Dar un om vine din întîmplare... O vede, și neavînd nimic altceva de făcut, o ucide, ca pe pescărușul acela de acolo : „Il l'a fait perir comme la mouette que voici!“

FLORENȚA : Mi-ai dat o fotografie. Mie mi-ai dat-o. Mie... (Arată portretul.) Și eu ți-am dat un inel. Eu ți l-am dat. Un inel fără preț. Cîteva pietricele mici. Și un rubin. Ne-am logodit. Ai spus că te întorci. Și nu te-ai mai întors niciodată. Și eu te-am așteptat. (Strigă.) Te-am așteptat! Te-am așteptat. Toată viața mea te-am așteptat.

BĂRBATUL ÎN GRI : Așteptarea e o moarte lentă. (Pauză.) Trăia liberă și fericită. Un om a venit din întîmplare. A comis crima. Și a plecat. (Se retrage.)

POMPILIAN (uluit, bîguit) : Dar... doamnă Florența. Dar, dragă Florența... Micuța mea Florența... Nu-mi amintesc nimic. Nimic! Je vous le jure!... Sînt dezolat! Sînt dezolat! Ce mai pot face acum?

FLORENȚA (după o tăcere; cu o voce mică) : Cum e cu putînță... din aceeași clipă... împărțită în doi... unuia să-i cadă la sorți dragostea pentru toată viața, www.cimec.ro

blestem. Și celuilalt nepăsarea, uitarea... Ca o dezlegare!

POMPILIAN : Iartă-mă, dar... Dar dacă pe toți ne-ar distruge, ne-ar prăbuși, o seară de bal, un vals, un mic vals sentimental... E ridicol! Ce s-ar mai alege din noi? (Pauză.) Îmi permiți să-ți spun ceva? Cu toată sinceritatea. (Pauză.) Pentru poezia, pentru romantismul acestei povești, pentru frumusețea ei... Și dumneata ai trăit toate aceste sentimente! Ești beneficiară, deci... Eu nu le-am trăit, sînt păgubitul, deci, n-ar fi trebuit să-mi spui niciodată nimic! (Pauză.) Dar femeile nu au cultul amintirilor. Nu știi să păstreze niciodată, pînă la capăt, un secret...

FLORENȚA (incet) : Te rog pleacă...

POMPILIAN (pauză. Se înclină) : Regretul e de partea mea. De partea mea. (Ieșind.) Și nu-mi mai îngădui să vin niciodată? Îmi pare rău. Mă simțeam foarte bine aici...

(Florența privește lung în urma lui, apoi se așază în fotoliu, Tricotează. Intră Bărbatul în gri. Se așază în celălalt fotoliu, scoate un ziar. Citește. Se aude gongul. O dată, de două ori.)

BĂRBATUL ÎN GRI (tresare) : A! Gongul! (Vine în mijlocul scenei. Cu fața spre public.) Citeam un articol despre cibernetică. Foarte interesant! Se pare că în curînd, niște mașini mult mai inteligente decît noi... Și mai sensibile — se înțelege... și mai evolute — se înțelege... vor iubi în locul nostru... Mult mai rațional... mai selectiv... Vor analiza, vor diseca, cu mare precizie, sentimentul, îl vor distruge într-o secundă, dacă îl vor socoti inutil. Sau împovăراتor. Sau înlănțuitor. Probabil deci, că le vor distruge pe toate. Sîntem oameni moderni, ce Dumnezeu! Niște mașini lirice — dar nu prea lirice... Totul dozat cu măsură. Cu foarte multă măsură și pe „mini“ durată. Niște mașini romantice, dar nu prea romantice... Totul dozat cu măsură. Să iubească în locul nostru, rațional. Și noi, în timpul acesta, să ne putem vedea în tihnă de treburile noastre, de viața noastră. Fiindcă dragostea consumă prea mult timp, uneori o viață întreagă abia ajunge. În sfîrșit, cînd vom scăpa de această pacoste, cînd vom scăpa de dragostea care înrobește, care marchează, pecetluiește o viață (Se așază în fotoliu.) va fi o binefacere. Și poate atunci vom avea mult mai mult timp să ne și iubim, invidioși pe mașinile care ne-au luat locul. (Ia ziarul, citește.)

FLORENȚA (continuă să tricoteze; foarte în surdină, valsul; suspină nostalgic) : Ce frumos sunca el : Imaginez-vous!... Imaginez-vous!

Cortina